

PARKSTAD LIMBURG

Het nieuwe toekomstverhaal en het
grensoverstijgende perspectief

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

Topos, NRB 24 november 2025

Peter Bertholet, directeur Parkstad Limburg

PARKSTAD LIMBURG

7 gemeenten

Brunssum

Heerlen

Kerkrade

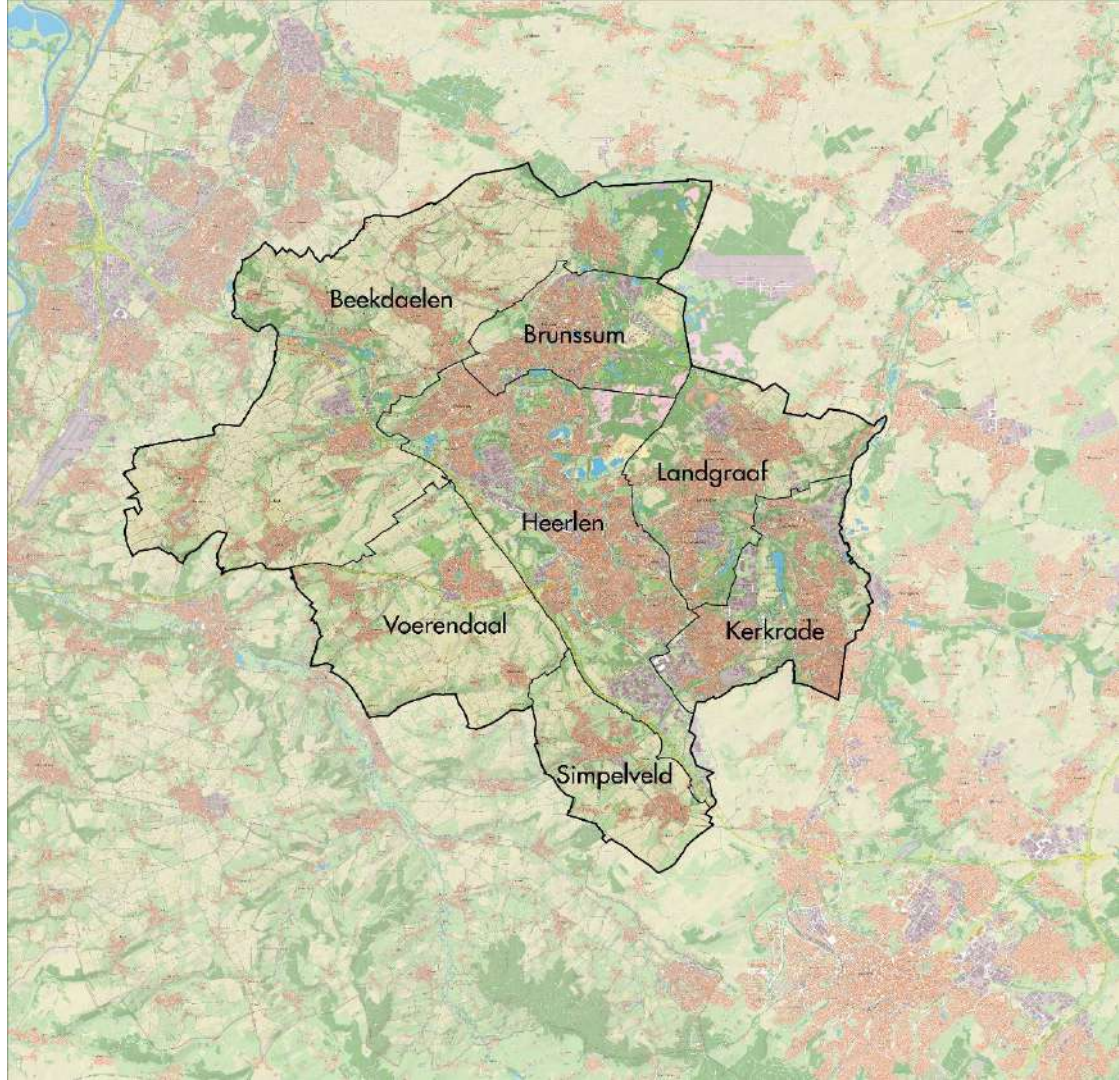
Landgraaf

Beekdaelen

Simpelveld

Voerendaal

257.000 inwoners

Industrialisatie 1880 - 1970

1890

1924

1937

1954

1968

1979

1989

2001

2015

1890

1924

1937

1954

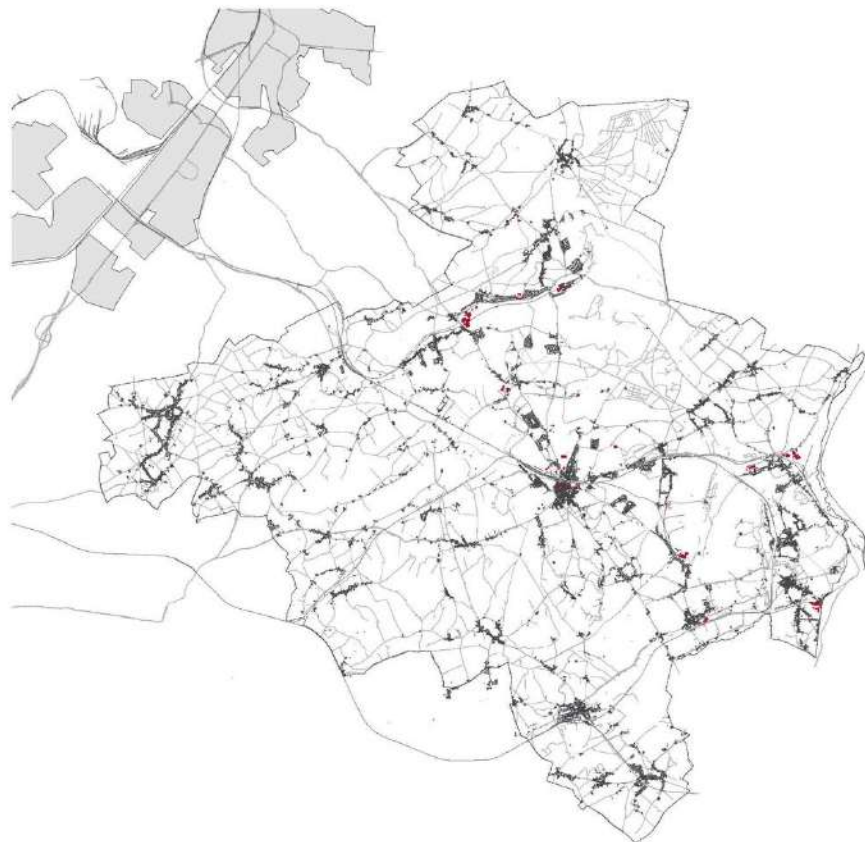
1968

1979

1989

2001

2015

MUTATIEKAARTEN PARKSTAD/1924 BRON TOPOGRAFISCHE DIENST

Gesloopt

1890

1924

1937

1954

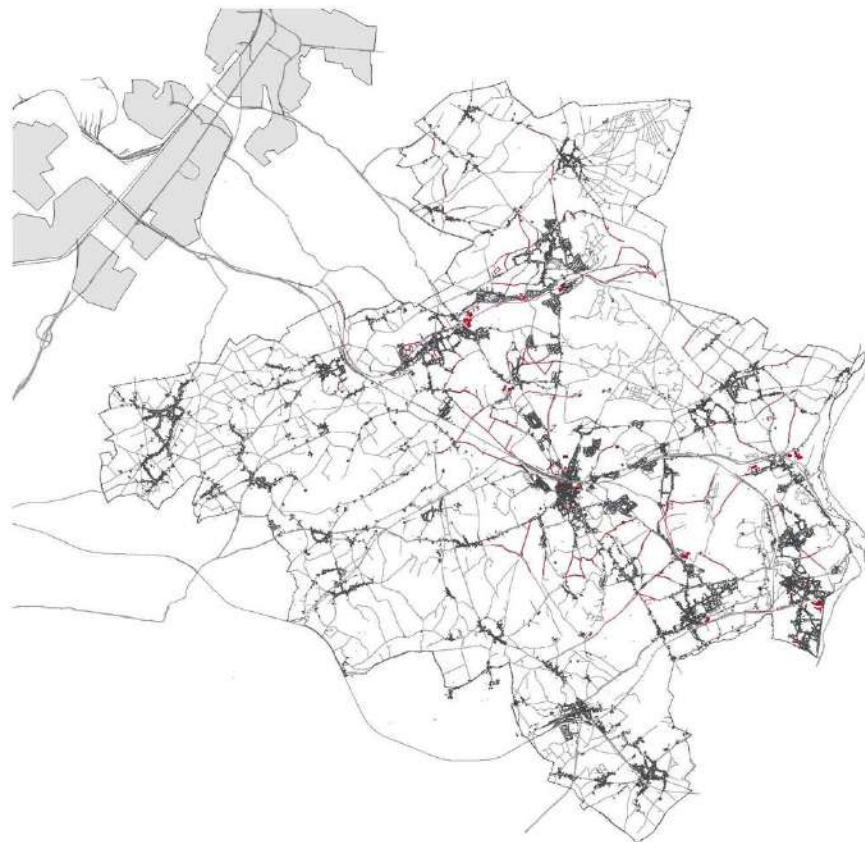
1968

1979

1989

2001

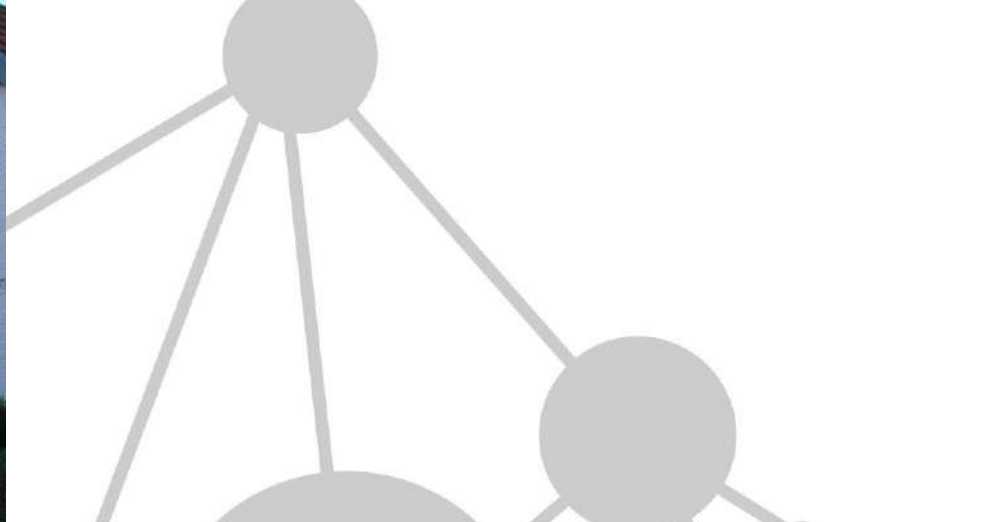
2015

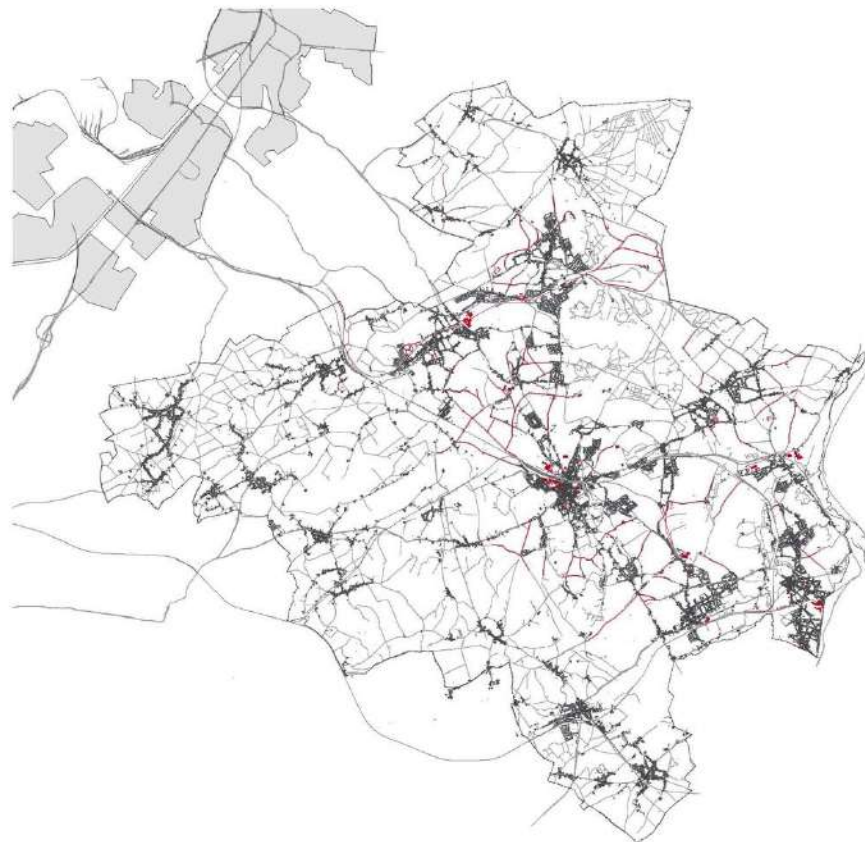
MUTATIEKAARTEN PARKSTAD/1937 BRON TOPOGRAFISCHE DIENST

Geology

1890
1924
1937
1954
1968
1979
1989
2001
2015

MUTATIEKAARTEN PARKSTAD/1954 BRON TOPOGRAFISCHE DIENST

Geology

1890

1924

1937

1954

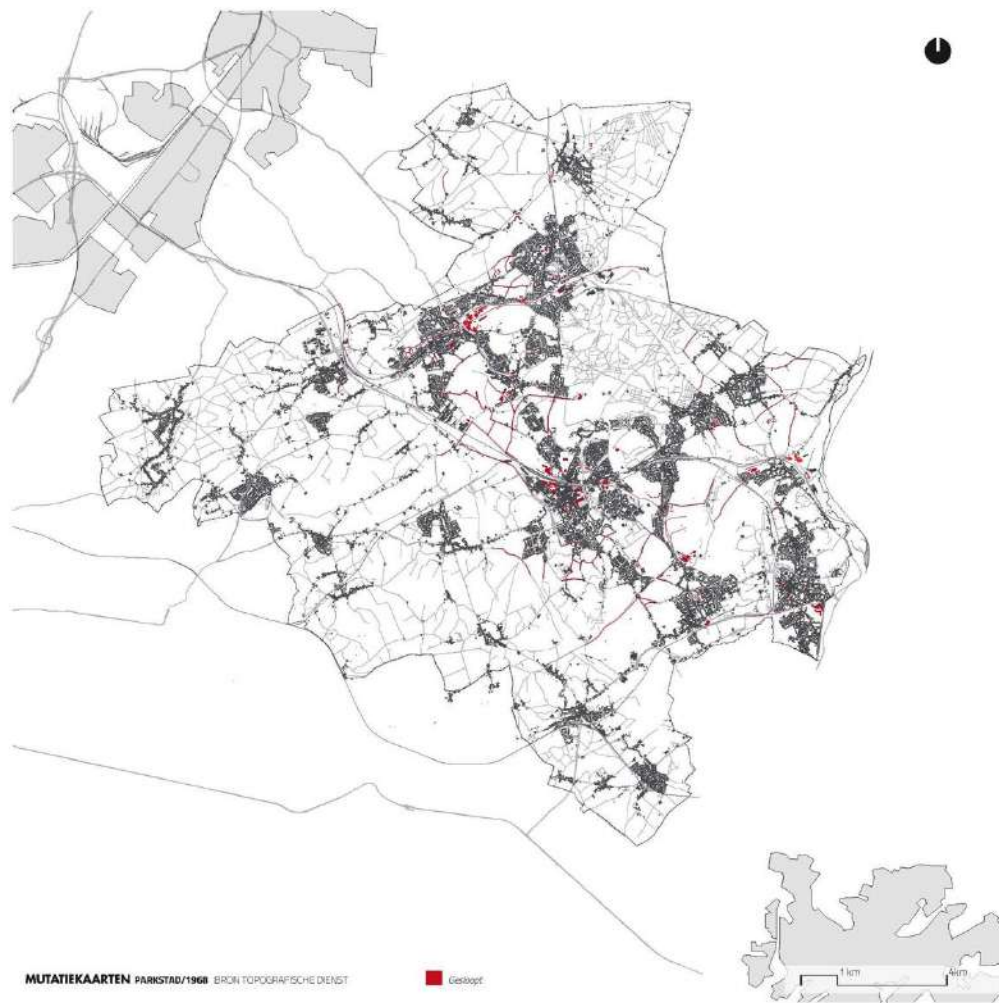
1968

1979

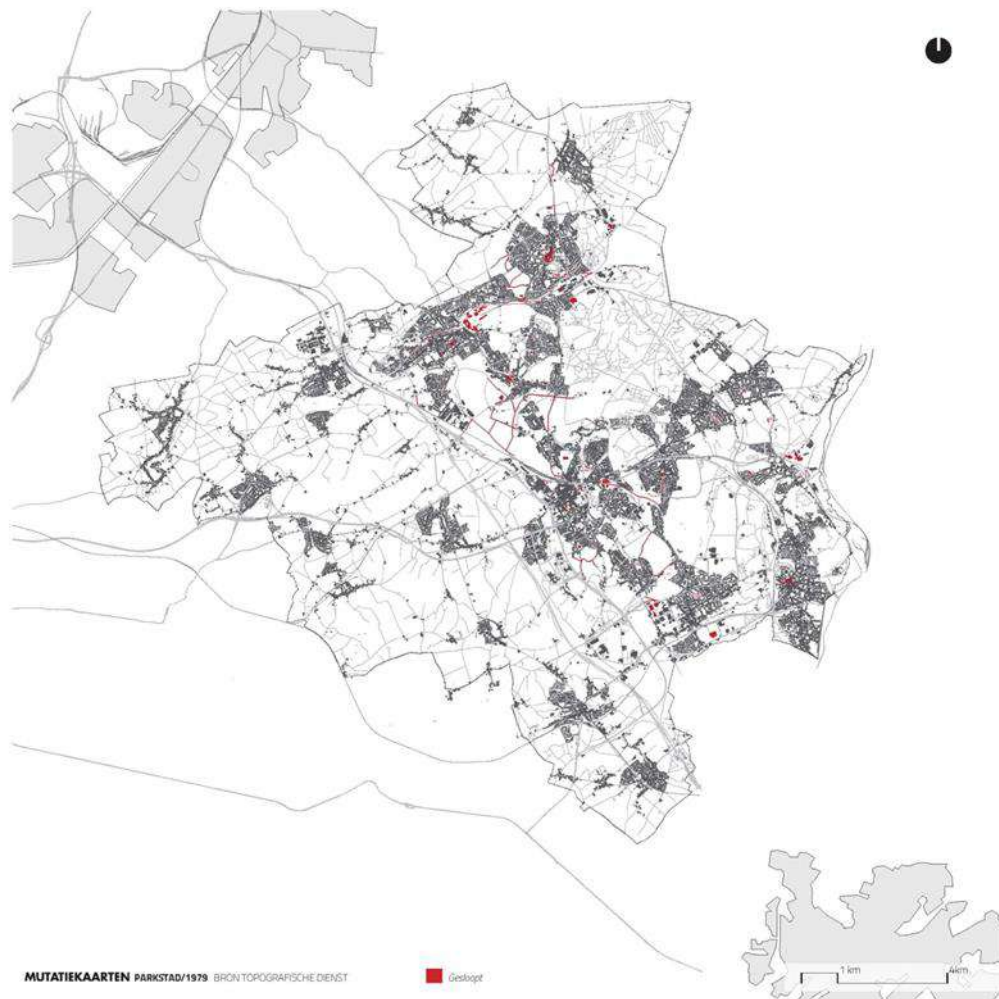
1989

2001

2015

1890
1924
1937
1954
1968
1979
1989
2001
2015

1890

1924

1937

1954

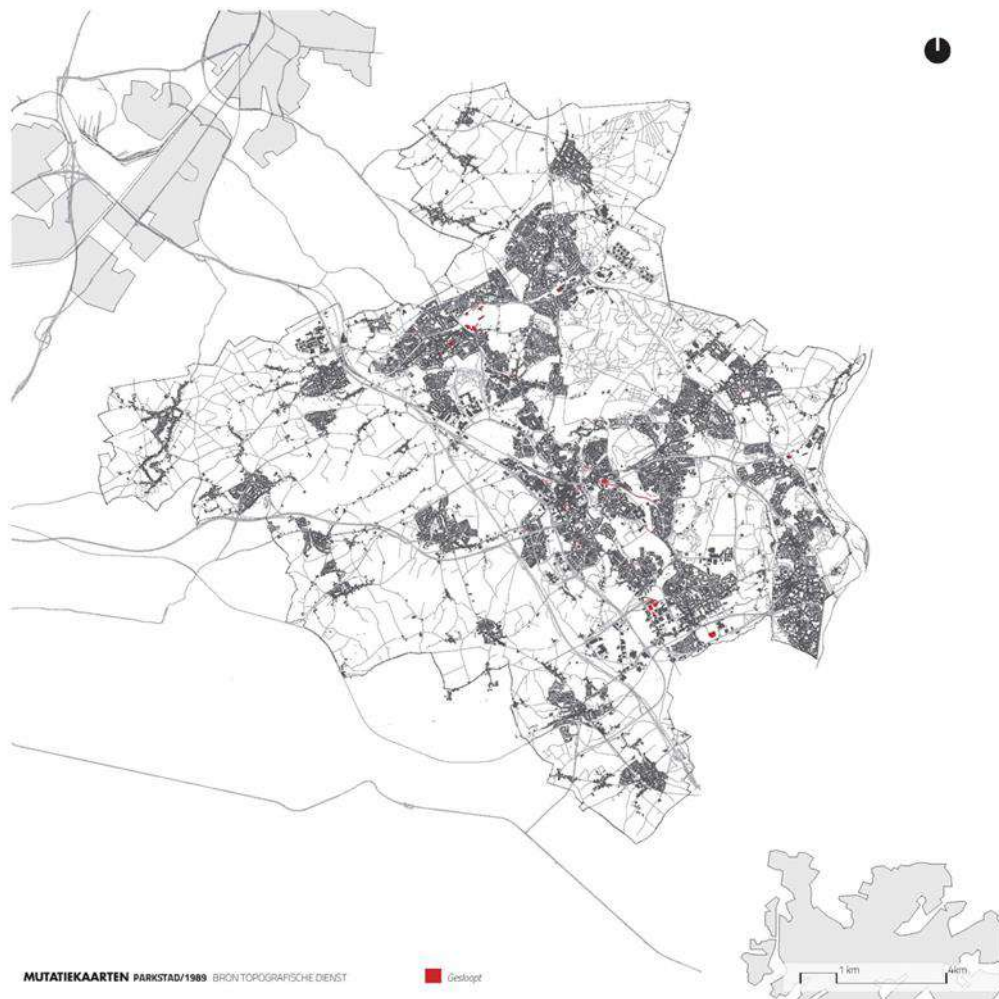
1968

1979

1989

2001

2015

1890

1924

1937

1954

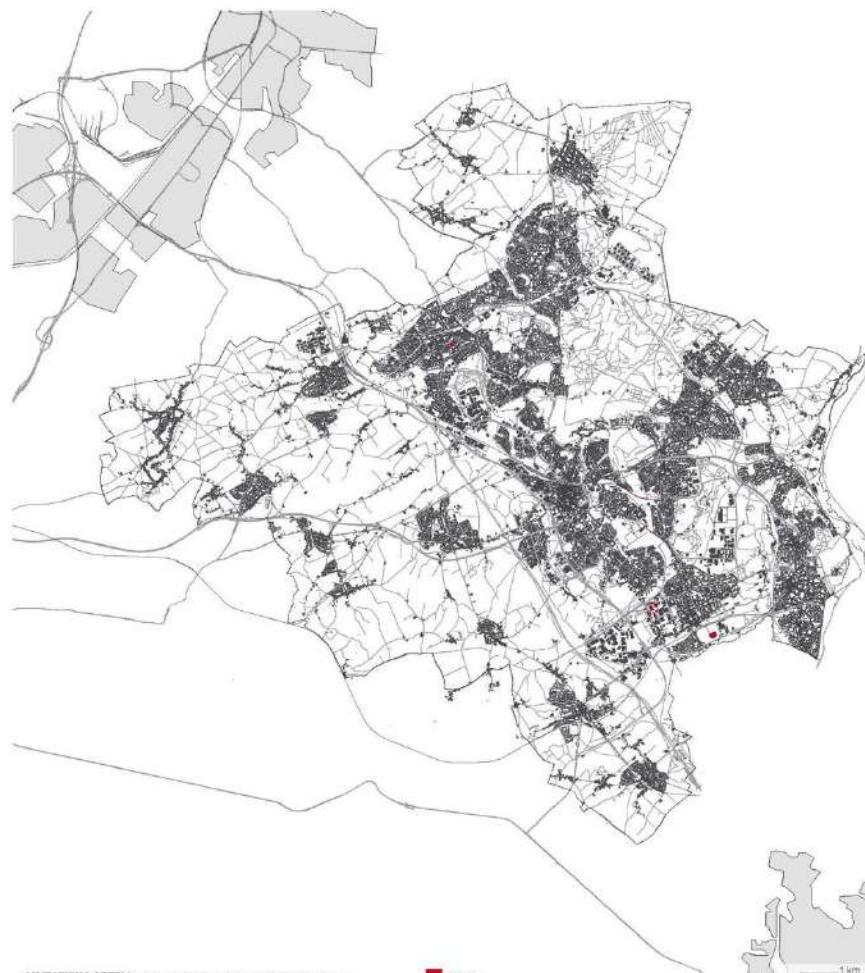
1968

1979

1989

2001

2015

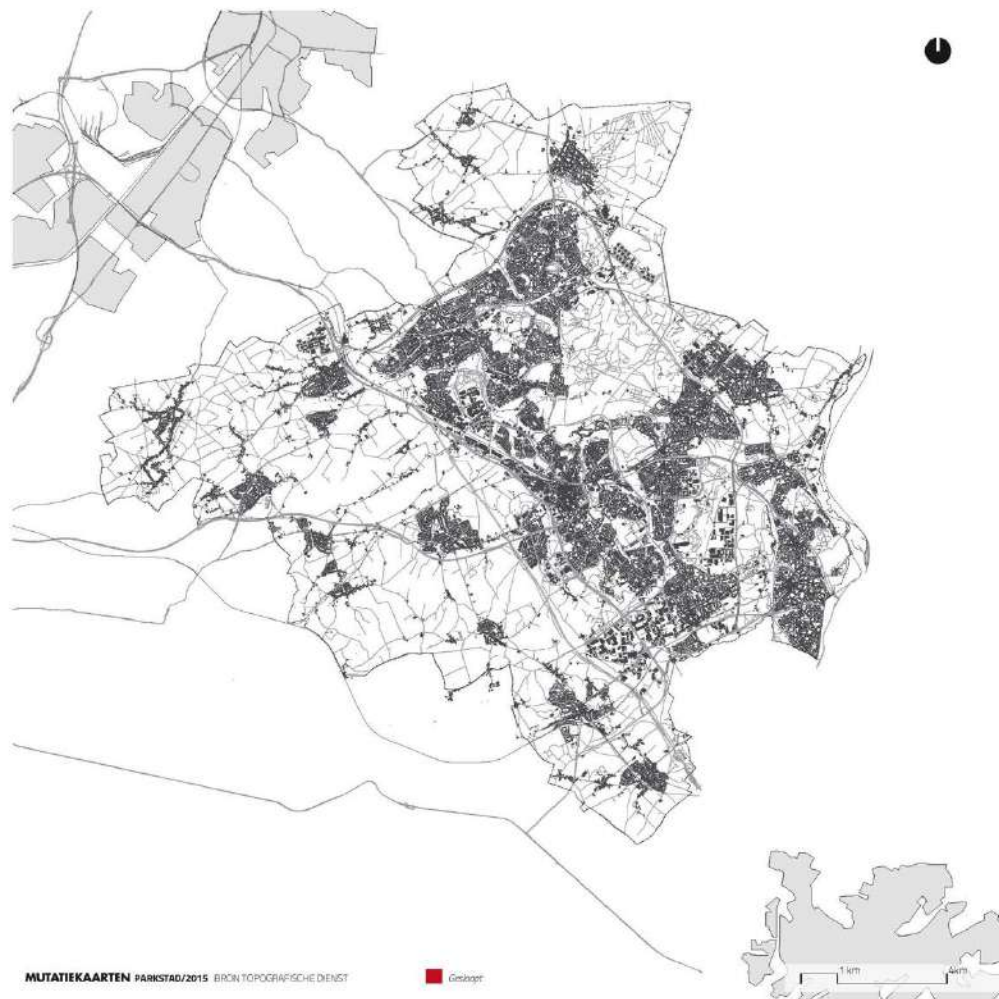

MUTATIEKAARTEN PARKSTAD/2001 BRON TOPOGRAFISCHE DIENST

 Gebouwt

1890
1924
1937
1954
1968
1979
1989
2001
2015

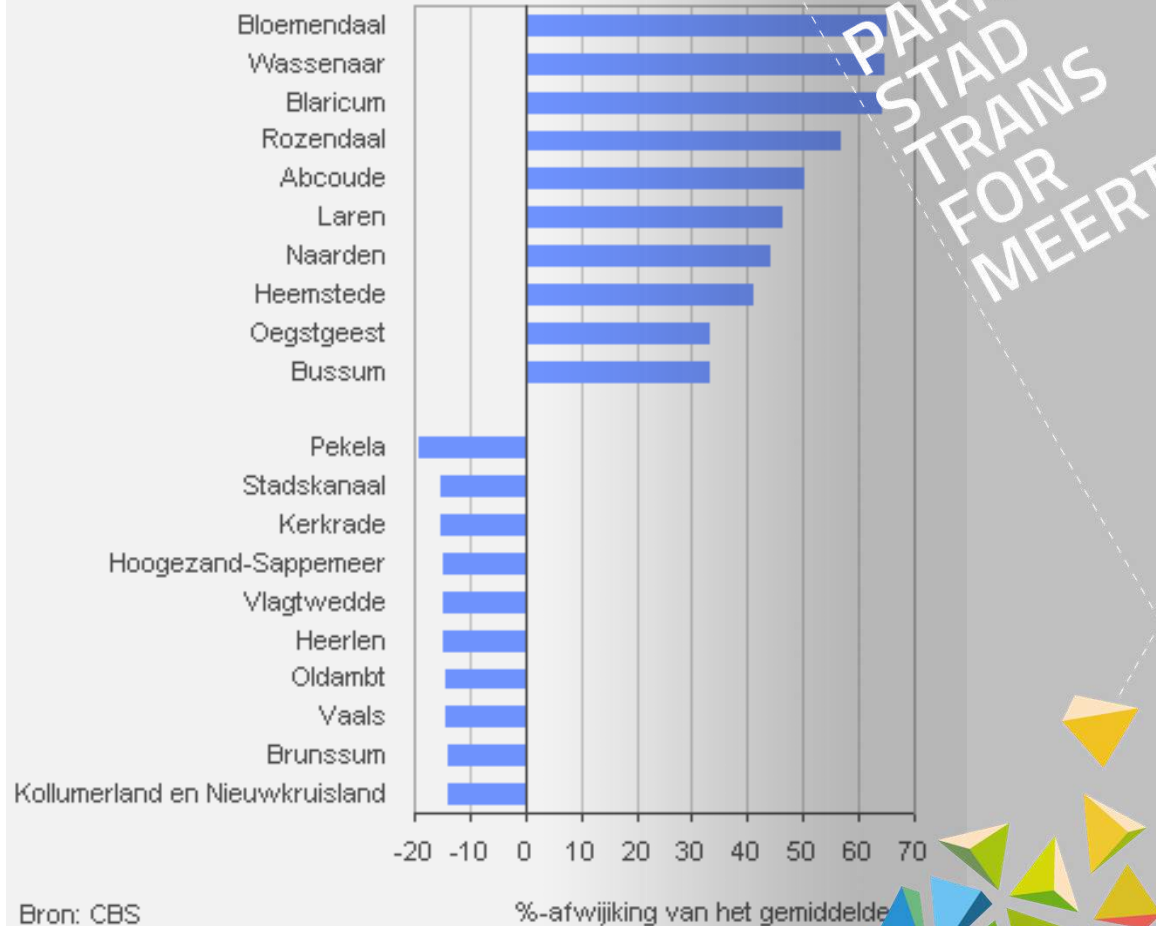
PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

Ranglijst gemeenten met aantal hoge inkomens

	1946	1955	1965	1975	1985	1994
Bloemendaal	15	1	7	14	12	3
Amstelveen	18	2	3	28	56	59
Wassenaar	19	3	21	6	9	6
Voorburg	8	4	12	19	35	96
Naarden	38	5	9	24	40	20
Rijswijk	35	6	4	29	46	141
Oegstgeest	14	7	14	5	7	4
Blaricum	64	8	20	20	6	9
Geleen	25	9	63	326	432	504
Loosdrecht	75	10	6	60	49	99
Heemstede	12	11	33	35	62	24
Albrandswaard	267	12	19	33	42	27
Uithoorn	81	13	18	15	34	48
Landgraaf	67	14	71	391	319	424
Brunssum	26	15	82	508	501	538
Baarle-Nassau	2	16	328	415	393	425
Noordoostpolder	126	17	45	84	164	342
De Bilt	37	18	11	10	15	28
Beek	9	19	86	258	155	156
Heerlen	54	20	72	437	484	555
Kerkrade	93	21	131	551	481	550
Bussum	66	22	37	127	137	192
Laren	68	23	44	69	73	46

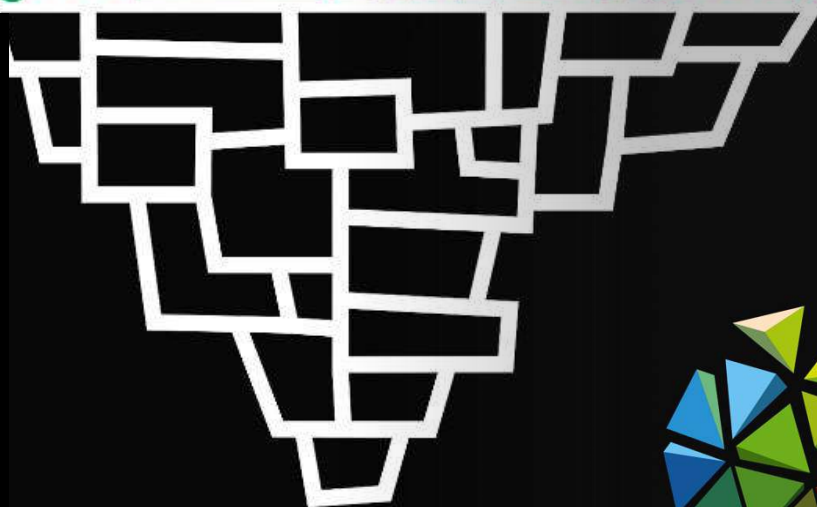

EERSTE TRANSFORMATIEGOLF: VAN ZWART NAAR GROEN

- Mijnsluitingen 1965-1975
- Verlies van ca. 70.000 arbeidsplaatsen
- PNL gelden
- Van zwart naar groen
- Vervangende werkgelegenheid

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

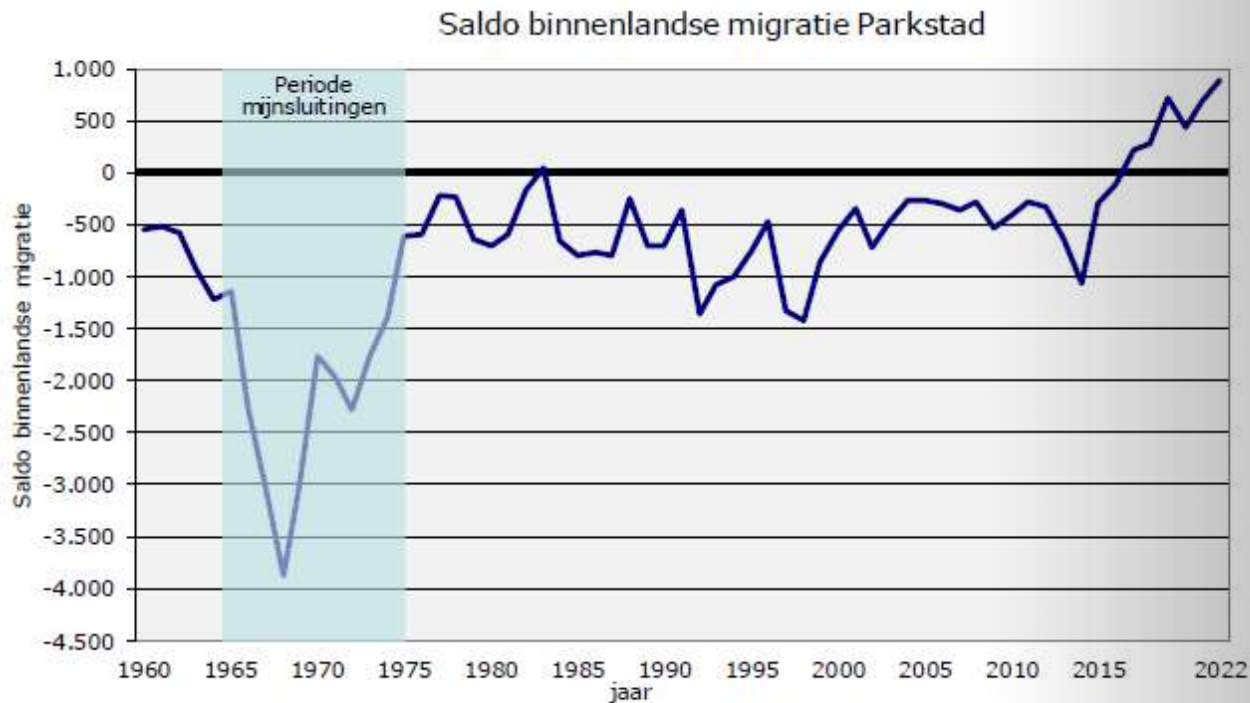

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

ONTWIKKELING BINNENLANDS MIGRATIESALDO

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

Waarom zo'n grote impact?

- Grootste industriële sluiting ooit in Nederland
- Veel eerder dan in omliggende landen => nationaal belang
- Midden in eerste na-oorlogse economische crisis
- Wegtrekken ondernemerschap
- Wegvallen Katholieke Kerk als tweede maatschappelijke peiler
- Drugsproblematiek t.g.v. komst NATO
- Men had geen flauw idee, 'trickle down effect'
- Evident foute keuzes en 'uitkleden' van regio
- Afgehaakt Nederland

Samenwerking Parkstad

- Van jaren 60 tot 1987, diverse GR-en
- 1982 Herindeling van 18 naar 8 gemeenten
- 1999 Start Parkstad Limburg
- 2007 Krimplobby, 2009 van der Laan naar Rolduc
- 2014 IBA en nieuwe GR
- 2017 Herindelingen 2.0 Heerlen - Landgraaf en Beekdaelen

Samenwerking Parkstad

- 2019 Regio Deal 1.0 en brief Ollongren
- 2020 Selectie Heerlen Noord als NPLV gebied
- 2023 Regio Deal 2.0
- 2024 Agenda Zuid-Limburg (16 gemeenten en provincie)
- 2024 Zuid-Limburg NPVR gebied
- 2025 Regio Deal 3.0

Samenwerking Parkstad

Gemeenschappelijke Regeling sinds 2014

- GR van colleges
- DB (burgemeesters) & AB
- 5 Bestuurscommissies met gemeentelijke Pfh-ers
- Reguliere verantwoordingslijn via colleges en raden
- Gewogen meerderheidsbesluiten in BC's
- Klein hoogwaardig bureau
- Nationaal gezien vrij uitzonderlijke samenwerking

Waardering

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

FINALIST
BESTE 2017
OVERHEIDS
ORGANISATIE
VAN HET JAAR

OVERHEIDS AWARDS

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

beekdaelen | brunssum | heerlen | kerkrade | landgraaf | simpelveld | voerendaal

3. WAARDERING REGIO BUREAU

"Een relatief kleine organisatie die het opmerkelijk goed doet. De stadsregio is een innovatief en vooruitstrevend samenwerkingsverband dat de krachten bundelt om complexe vraagstukken aan te pakken. Op die manier werkt de stadsregio aan een vitale leefomgeving, waarbij ze zich zelfs niet laat tegenhouden door landsgrenzen. De organisatie toont zich bij uitstek ondernemend en veerkrachtig. Door tegenslagen laat de stadsregio zich bepaald niet uit het veld slaan. Dat het niet altijd meezit, motiveert betrokkenen juist extra."

Jan van Zanen, juryvoorzitter Beste Overheidsorganisatie 2017

PARKSTAD LIMBURG

Wat doen we?

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

Parkstad en krimp

- 1997 Start krimp in Parkstad
- 1999 Start Parkstad Limburg
- 2003 Derde leeftijd van Parkstad (vergrijzing en ontgroening)
- 2005 Eerste keer echt krimp benoemd
- 2007 Start Krimp lobby
- 2009 Van der Laan naar Rolduc
- 2010 Regioprogramma 2010 en Krimpgelden

Oude narratief (2010)

*‘Parkstad krimpt. Volgens eerdere prognoses loopt het aantal inwoners in de acht gemeenten terug van bijna 270.000 inwoners in 1990 via 252.000 inwoners nu naar ca. 180.000 inwoners in 2040. Door middel van het totale pakket aan maatregelen in dit Regioprogramma willen we een bodem leggen in deze daling en een nieuw evenwicht tot stand brengen. **Parkstad moet in 2040 een vitale stadsregio zijn met circa 220.000 inwoners.** Daarvoor moet in de regio een transformatie plaatsvinden.’*

Eerste alinea van het Regioprogramma 2010

beekdaalen | brunssum | heerlen | kerkrade | landgraaf | simpelveld | voerendaal

Structuurprogramma's in Parkstad

1. Wijkenaanpak / Regiodialoog 2010-2015
2. Parkstad Ring 2012-2018
3. IBA Parkstad 2014 – 2022
4. Eerste Regio Deal 2019 – 2022
5. NPLV Heerlen-Noord 2022-2040
6. Tweede Regio Deal 2023 – 2026

WONEN: UITVOERING TRANSFORMATIEFONDS

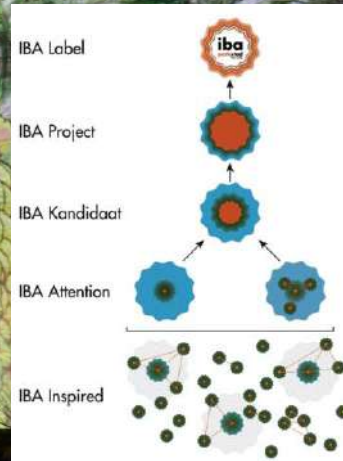
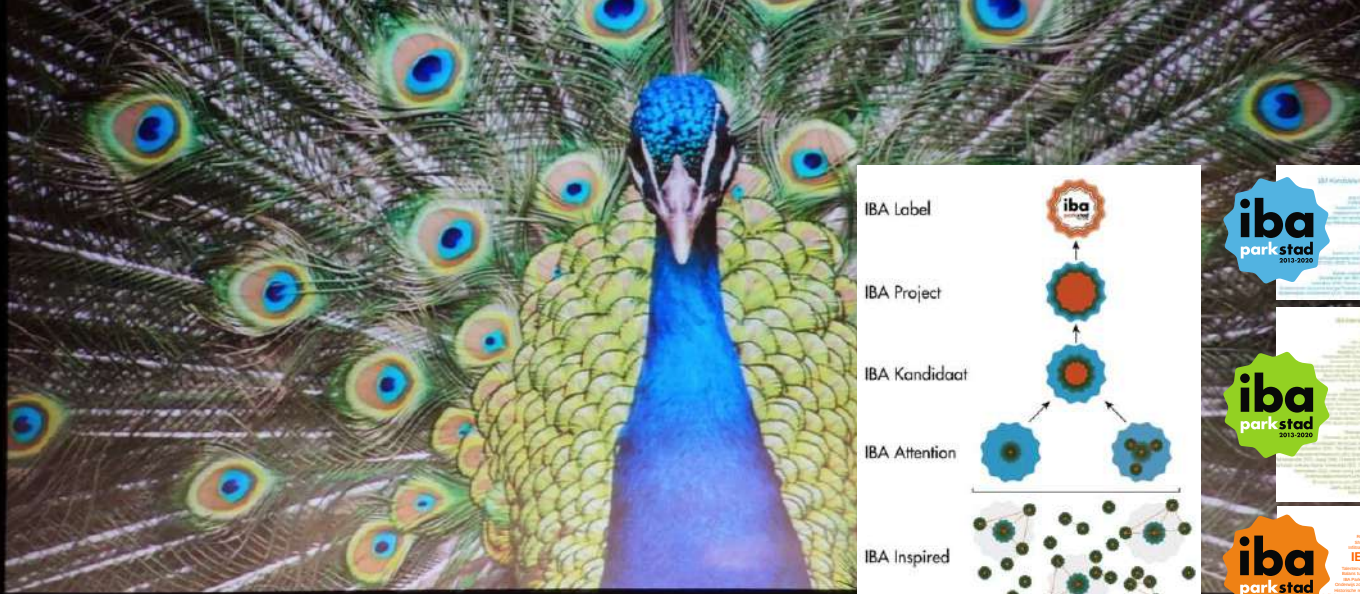

WONEN: RESULTAAT TRANSFORMATIEFONDS

BINNENRING & BUITENRING

iba parkstad 2013-2020

39

iba parkstad 2013-2020

87

iba parkstad 2013-2020

24

IBA Academ

Wilhelminaberg

Leisure Lane

Central Park

Gate to Parkstad

SuperLocal

Musicboulevard

Quartz Sand Quarry

Church Kunrade

Mining Colony

Feestelijke opening

**Zaterdag
6 september**

Start 13:00u
Schinnen - Simpelveld
Grote finale 16:00u
Kasteel Schaesberg

Gratis toegang
Iedereen welkom

Europese subsidies: Super Local

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

SUPERLOCAL (2017): €5 miljoen

De Regio Deals zijn incidentele impulsen om:

1. Parkstad Limburg **structureel op het gemiddelde niveau** van Nederland te krijgen, wetende dat het bereiken van de structureel beoogde effecten **langdurige inspanning vereist**.
2. Te realiseren door een **actieve samenwerking van alle betrokken partijen** en daarmee te komen tot een regio die de regionale opgaven effectief op **eigen kracht** aanpakt.

Projecten Regio Deal 2019-2022

PROJECTEN REGIOEAL PARKSTAD LIMBURG

Eerste termijn

- 1 Central Park
- 2 URBAN HERITAGE/ Landsfort Herle
- 3 Rolduckerveld
- 4 IDOP Bolchoitz

Tweede termijn

- 5 Kantsrijke start
- 6 GBT: Titus Brandsma
- 7 GBT: Langeberg
- 8 GBT: Vlieger
- 9 GBT: Horizon
- 10 GBT: Schatkist
- 11 GBT: Steltloper
- 12 GBT: Wereldwijn
- 13 GBT: Schatgraver
- 14 GBT: OBS Harlekijn
- 15 Sprinkplank
- 16 Woow
- 17 Verlengde Schooladag
- 18 Werk in de Wijk
- 19 Leren binnen het wijkbedrijf Brunssum Noord
- 20 Rolduckerveld BCpl Holz
- 21 Wijk

WONEN EN LEEFBAARHEID

- 22 De Egge
- 23 Voorzieningenwijzer
- 24 Schiltestraat
- 25 GMS Saffierflat
- 26 Lauradorp

VEILIGHEID

- 27 Beekdaelen
- 28 Rolduckerveld
- 29 Brunssum Oost bedrijventerrein

VOORZIENINGEN EN RETAIL

- 30 Oud Nieuwenhagen en Op de Kamp

GROS

- 31 ZLEU
- 32 SGA
- Theatergrenzen overwinnen
- Velocity

Derde termijn

WONEN EN LEEFBAARHEID

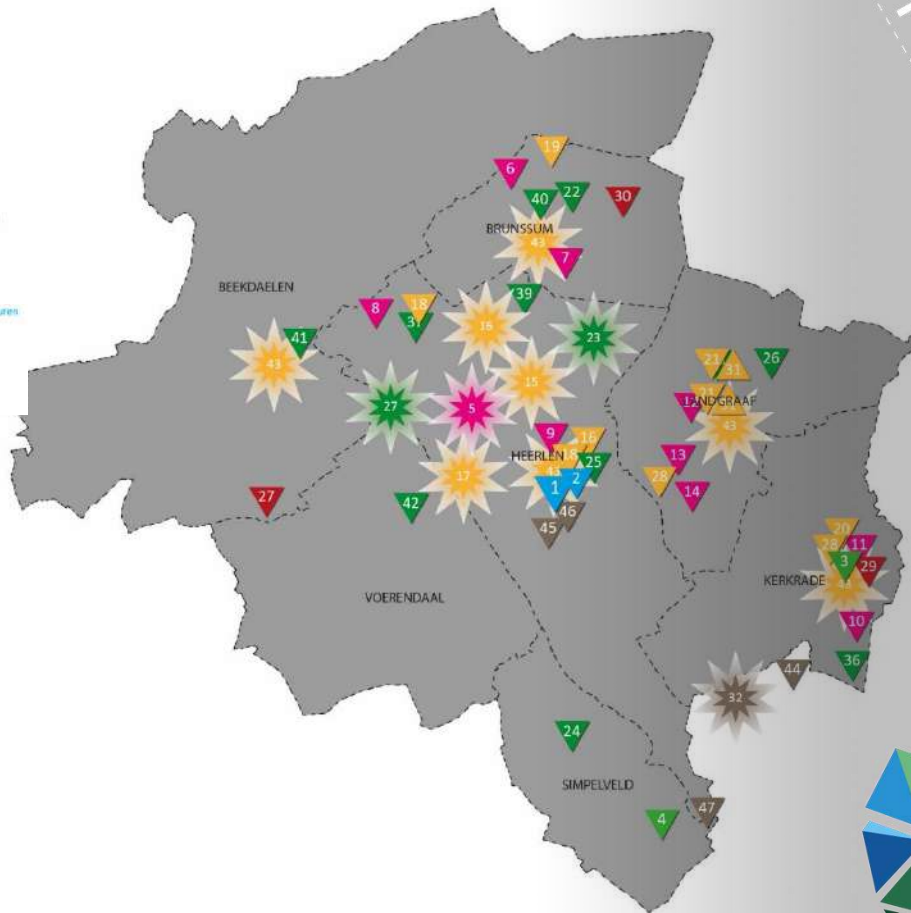
- 36 Bleijerheide
- 37 De Slak
- 38 Oud Nieuwenhagen 'fase 2'
- 39 Vrieheide
- 40 Brunssum Centrum
- 41 Nuihofwijk
- 42 Voerendaal Centrum

VOORZIENINGEN EN RETAIL

- 43 Stratenanpak Parkstad
- Landgraaf, Kerkrade, Brunssum, Heerlen, Nuth

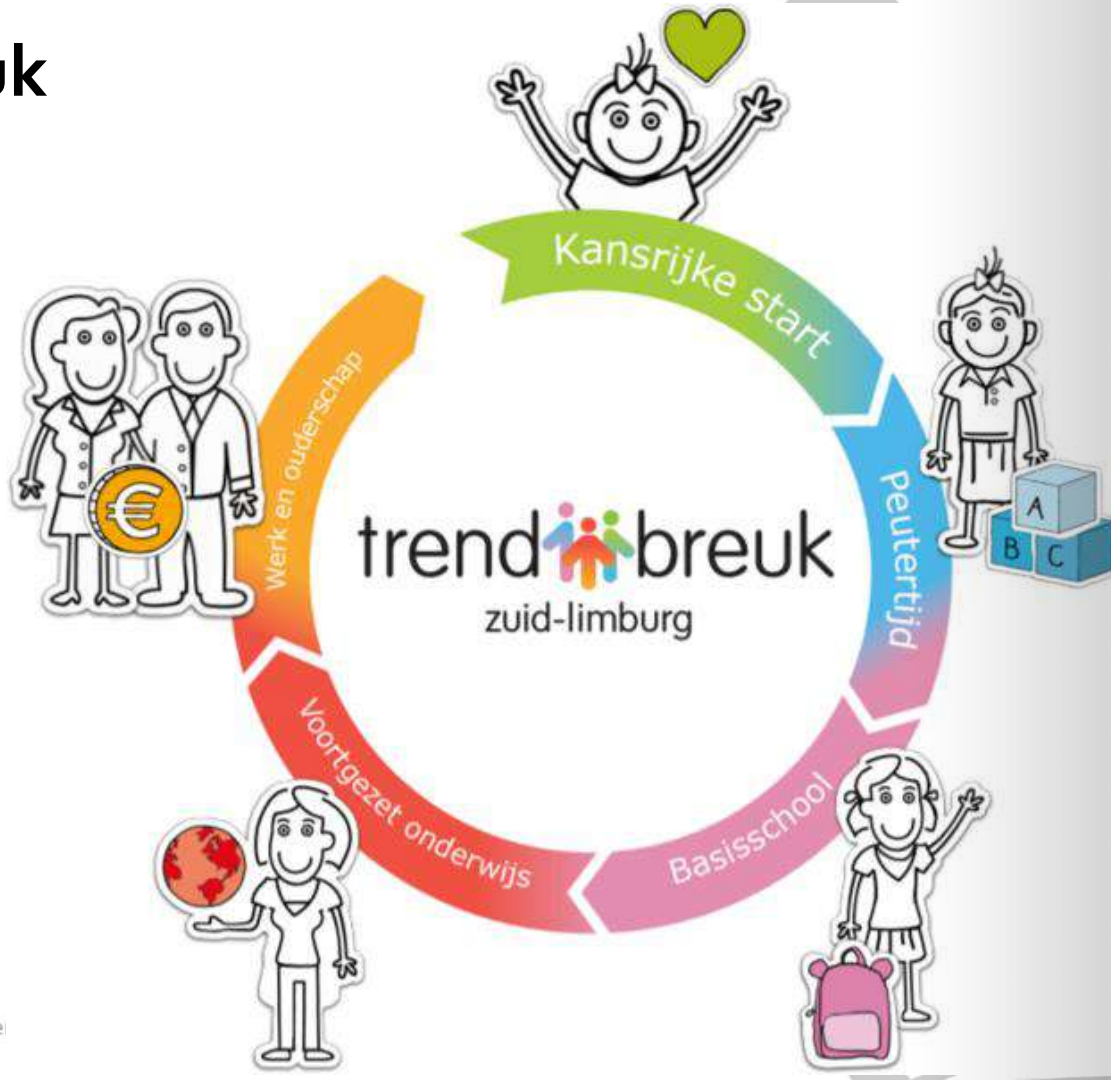
RESERVERING PROGRAMMA GROS

- 44 GO-kit (aan de grens)
- 45 Voa Belgica In Heerlen
- 46 RWTH Campus in Heerlen
- 47 Grensoverschrijdend GIS
- 48 Parkstad-Alken, leerlingen ontdekken kansen bij de burens
- 49 Dit is Parkstad
- 50 International Deal MKB Parkstad
- 51 Eoregionale cultuurnet C-US
- 52 Grensoverstijgend Toekomststiller Rijn-Maas
- 53 Grensoverstijgend digitale samenwerking
- 54 Green Solar Herzogenrath
- 55 Energiepark Herzogenrath

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

Trendbreuk

Herstructurering Rolduckerveld

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT
Regio Deal Parkstad Limburg

provincie limburg

Rijksoverheid

Transformatie Heerlen Centrum

NEW REGIONAL BAUHAUS

RWTHAACHEN
UNIVERSITY

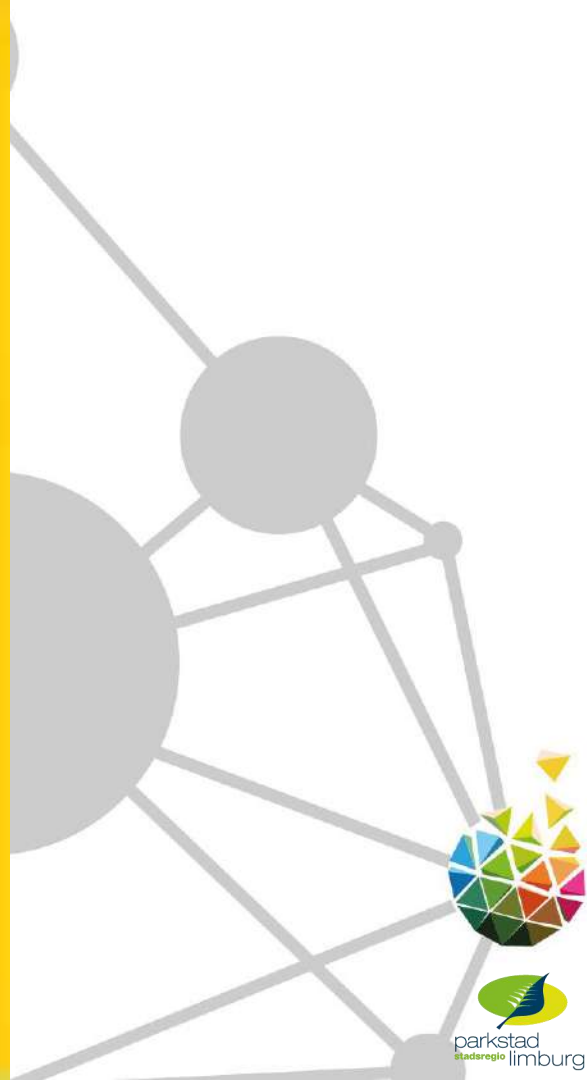
Regio Deal I bijdrage, cofinanciering en multiplier

Thema	Rijksbijdrage	Provincie Limburg	Parkstad gemeenten	Totaal investering	Multiplier
<i>Sociaal-economische structuurversterking</i>	7	8,237	31,02	50	7
<i>Wonen en leefbaarheid</i>	20	5,569	13,36	384,35	19
<i>Veiligheid</i>	0,2	0,35	0,15	0,75	3,75
<i>Voorzieningen en retail</i>	3	1,563	7,549	109,7	36
<i>GROS</i>	1,8	0,695	1,372	5,5	3
<i>Regionale centrumfunctie Heerlen</i>	8	11,35	26,9	61,1	7,5
Subtotaal	40	27,869	80,351	611,4	15
Totaal	€ 40 mln.	€ 108,1 mln.		€ 611,4 mln.	15

Nationaal Programma Heerlen Noord

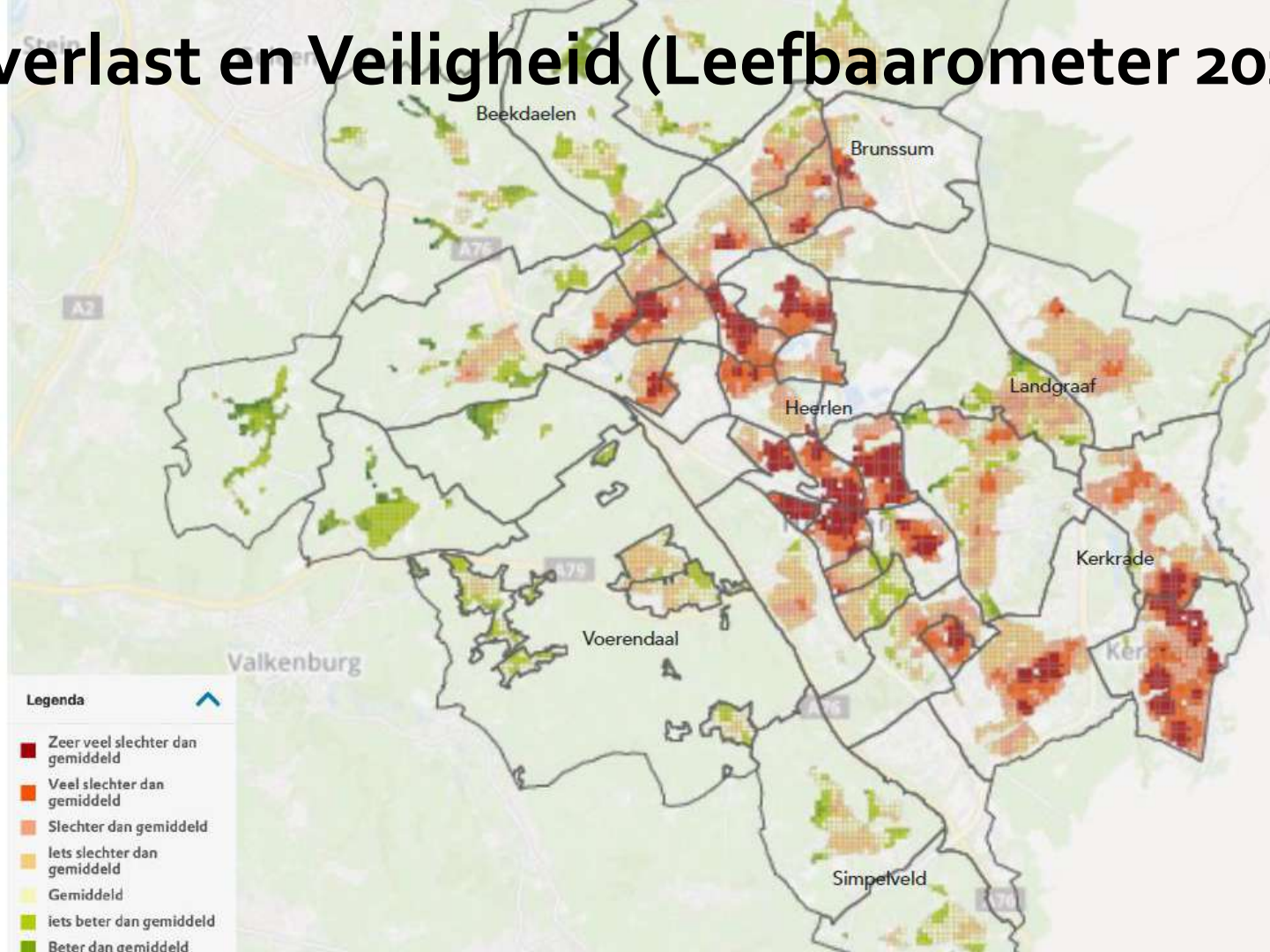
bee

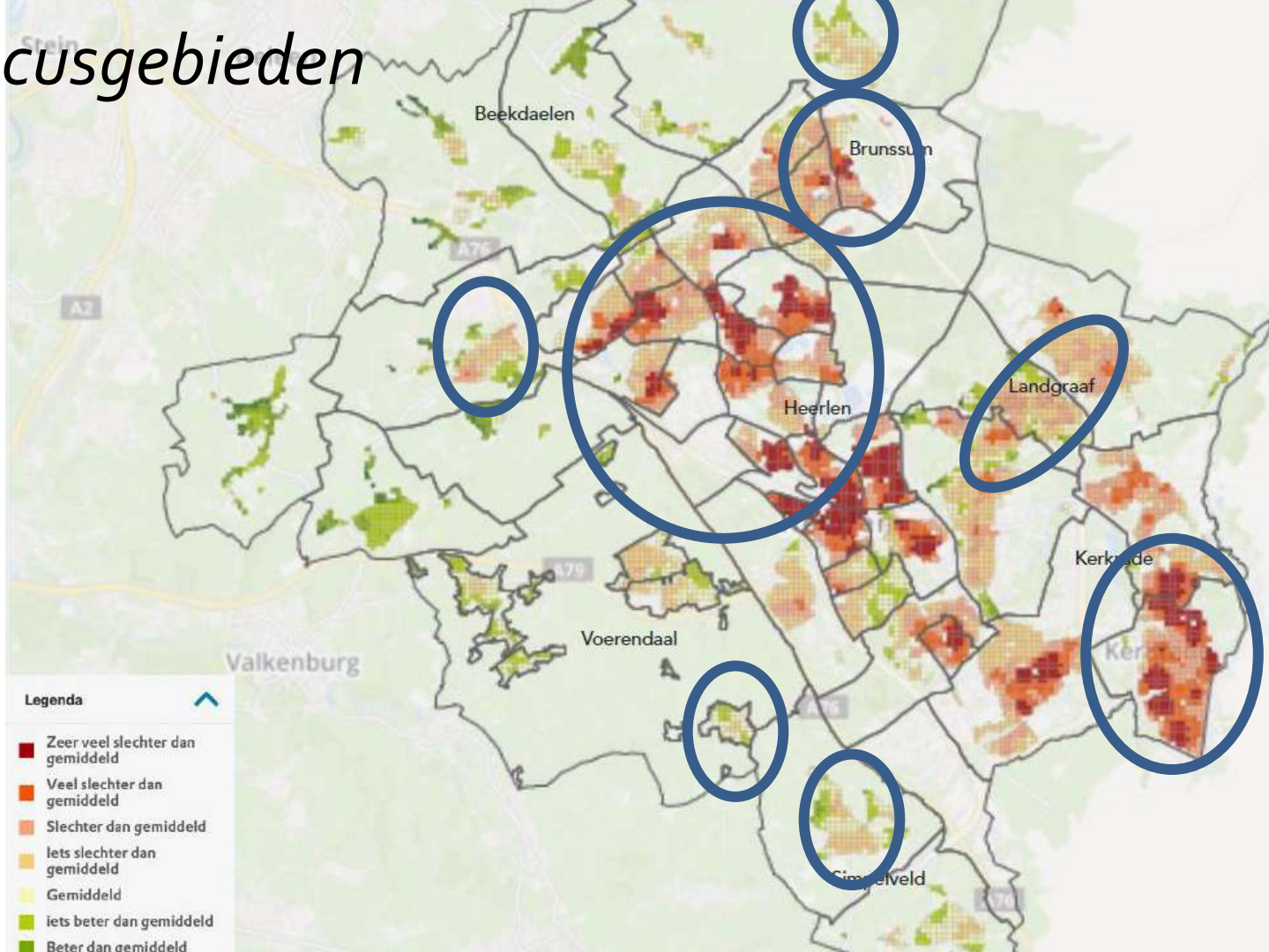
Start Regio Deal 2.0

Overlast en Veiligheid (Leefbaarometer 2022)

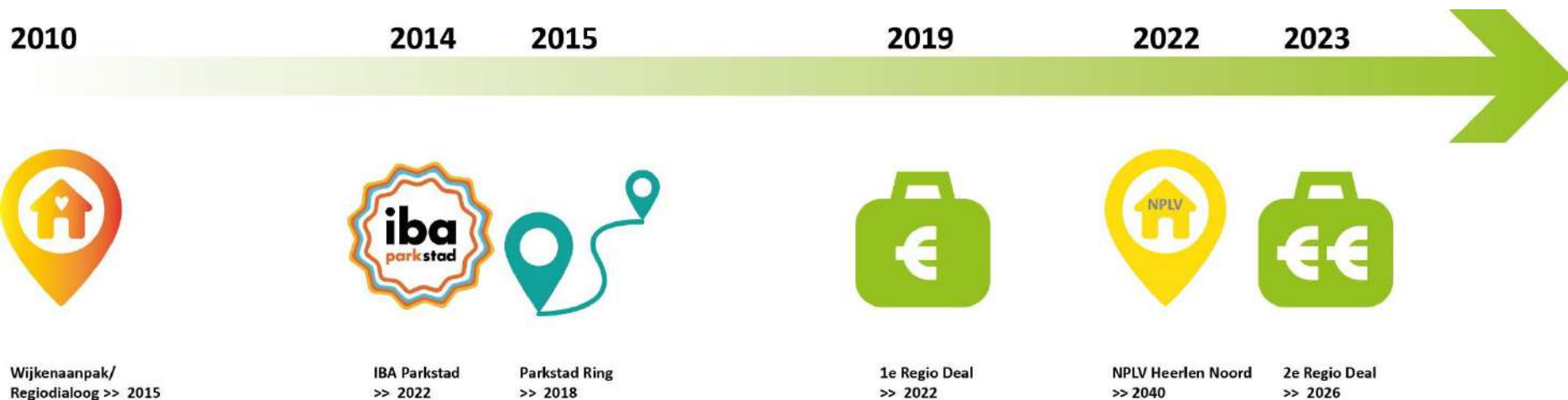

Focusgebieden

	DU bevolkings daling	Regio Deal	VHF en woning- bouw	Winkel- impuls EZ	Rijke Schooldag OCW	Totaal
Beekdaelen	907	4.400	6.961	2.500		14.768
Brunssum	1.130	2.515	19.869			23.514
Heerlen	2.292	13.745	71.247	3.500	586	91.370
Kerkrade	2.100	11.440	28.678	4.300		46.518
Landgraaf	1.355	5.430	10.236			17.021
Simpelveld	1.376	685	2.121			4.182
Voerendaal	1.572	423	141			2.136
Regio	7.390	26.362			586	34.338
Totaal	18.122	65.000	140.750	10.300	1.172	233.847

Track Record: regionale investeringsprogramma's

Totale investering vanaf 2010: +/- 1.8 miljard €

2026

2030

2040

Regio Deal 3 Parkstad

Regio Deal
Centraal-Westelijk Zuid-Limburg

Regio Deal Parkstad Limburg III

Parkstad Limburg
biedt Ruimte

Ministerie van V
Ruimtelijke Orde.

Samenwerken loont !

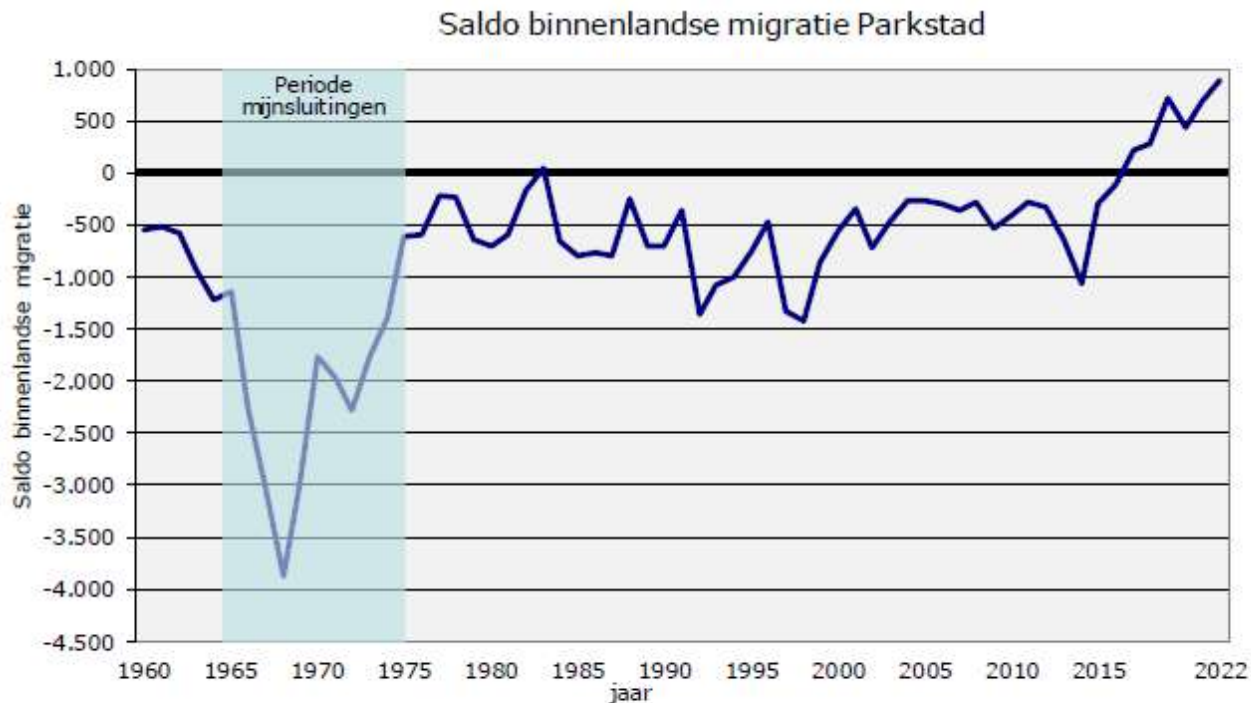
Het nieuwe narratief van Parkstad

Nieuw positief/wervend verhaal om:

- intern organisaties en mensen te binden aan de regio (BMC en eigen bevolking) en
- extern mensen en organisaties 'te verleiden' (het Rijk, investeerders, nieuwe bedrijven, nieuwe vestigers) om mee te bouwen aan de regio.
- Nodig voor vervolgstap in transformatie van Parkstad.

Ontwikkeling binnenlands migratiesaldo

Wordt er gestuurd op de inkomende migratie?

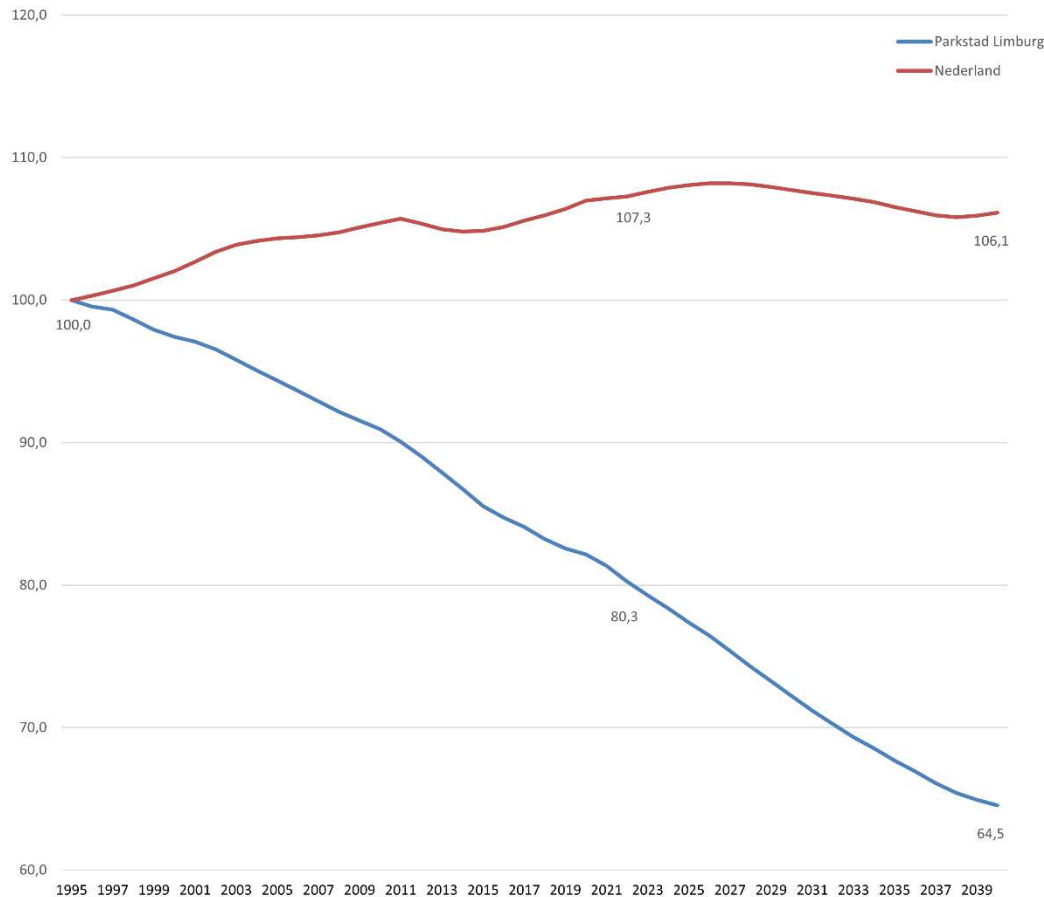
Drie gemeenten stappen naar ministerie om 'dumpen' van daklozen door Den Haag: 'Dit moet stoppen'

Aalten, Den Bosch en Heerlen stappen samen naar staatssecretaris Maarten van Ooijen om het onaangekondigde 'dumpen' van daklozen in hun gemeente door Den Haag aan te kaarten.

Ontwikkeling potentiële beroepsbevolking (15-65 jarigen) 1995-2040
Parkstad Limburg versus Nederland, 1995 = 100

Etil research
group

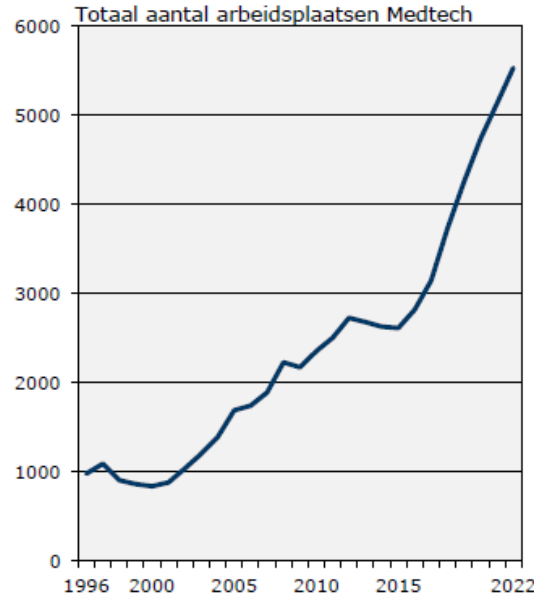
Bron: CBS / Etil - Progneff 2021

Het effect op de beroepsbevolking

- Omvang beroepsbevolking is excl. ambities van bedrijven en overheden (beleidsarm: gebaseerd op bevolkingsprognose)
- Arbeidstekort nu al in m.n. techniek en zorg
- Betekenis van deze grafiek voor vestigingsklimaat in brede zin én voor toekomst van bedrijven in de regio

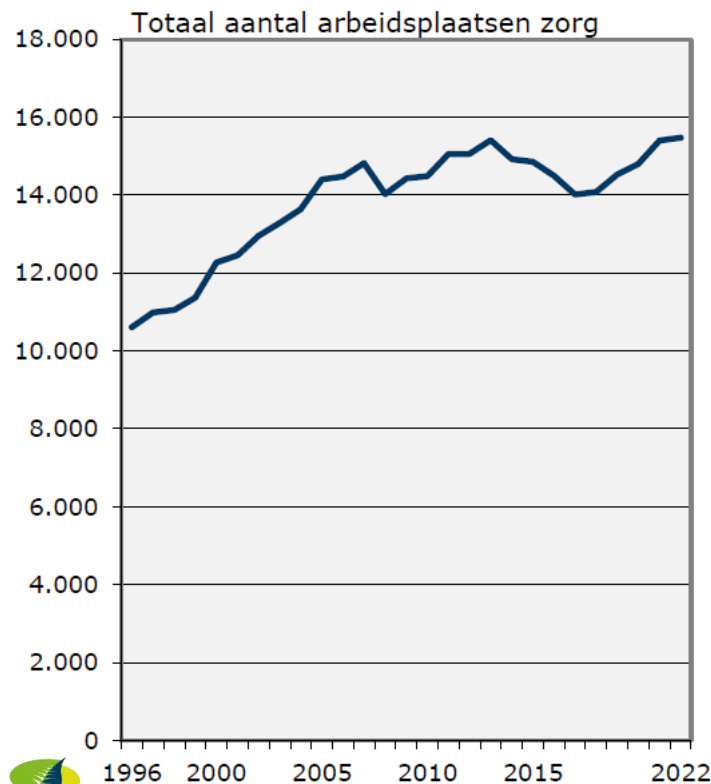
EEN AMBITIE VAN HÉT MEEST KANSRIJKE ECOSYSTEEM IN DE REGIO: MEDLANDS (MEDTECH)

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEER

- Nu: 5% van totale werkgelegenheid Parkstad en 18% van werkgelegenheid op bedrijventerreinen.
- 50% banen op mbo-niveau en 50% op hbo/wo-niveau.
- Meer dan 55 nationaliteiten.
- Géén dozenschuiven: value-added en regiefunctie op de gehele supply chain

- Sinds 2017 vertaalt vergrijzing zich ook door in arbeidsmarktvraag, in 5 jaar 2.700 arbeidsplaatsen in de zorg erbij.
- Door vergrijzing neemt werkgelegenheid met ca. 4.300 banen toe tot 2030.

Oostflank Brunssum

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

SMART SERVICES EN AI

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

Brightland

Knowledge crossing borders

Onderwijs naar het centrum van Heerlen

Het grensoverstijgende perspectief

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

Zuid-Limburg:

- 8 km grens met (rest van) Nederland
- 220 km grens met België en Duitsland

Grensoverschrijdende agglomeratie:

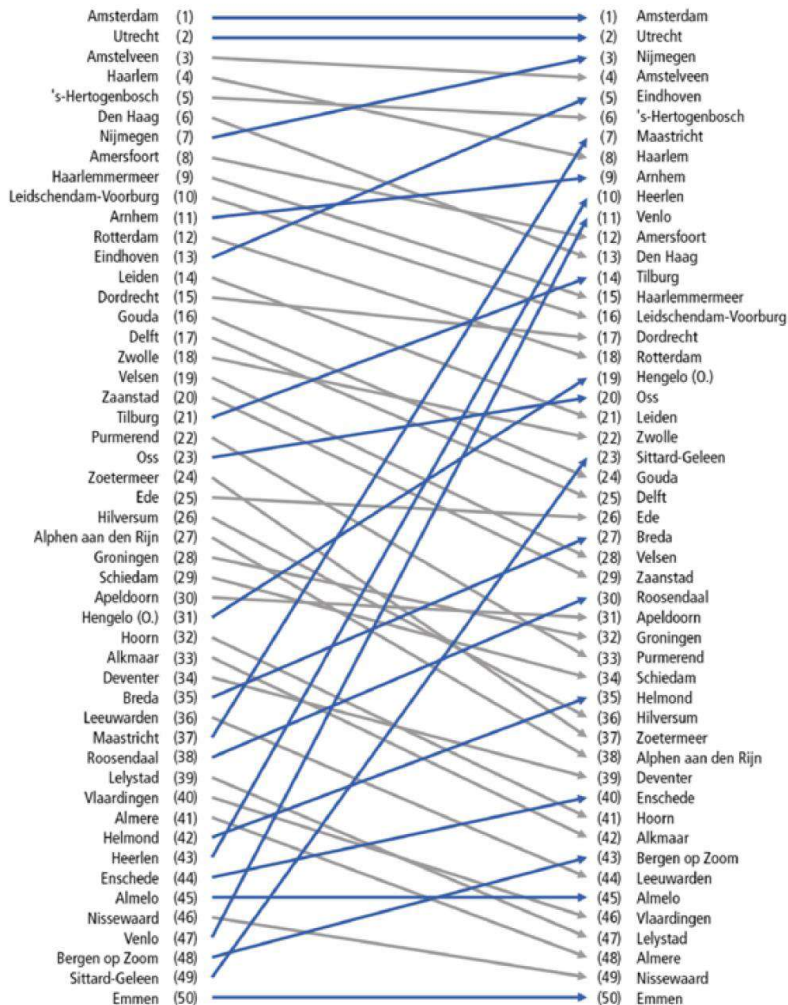
Euregio Maas-Rijn ca.
3,9 miljoen inwoners

Periferie?

“Als er geen grenzen waren, zouden Maastricht en Heerlen tot de tien aantrekkelijkste steden van het land behoren.”

Atlas voor gemeenten 2019

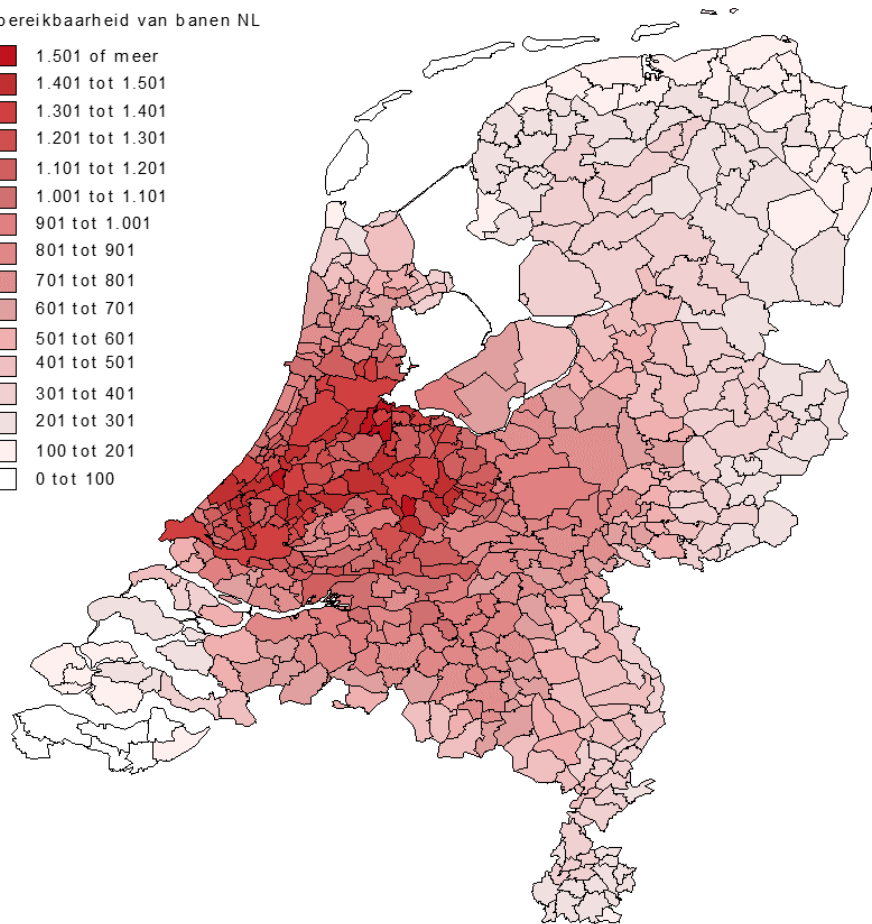
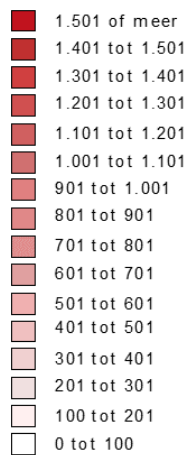

Grensoverstijgende Samenwerking

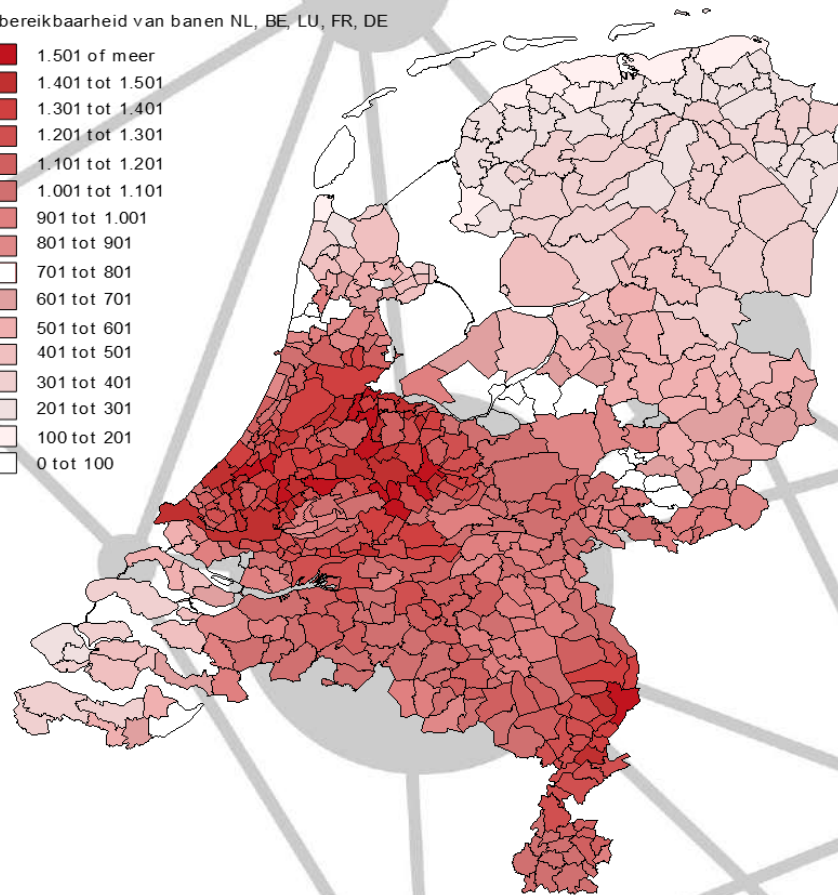
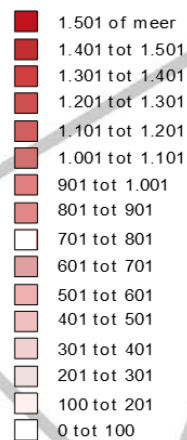
**PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT**

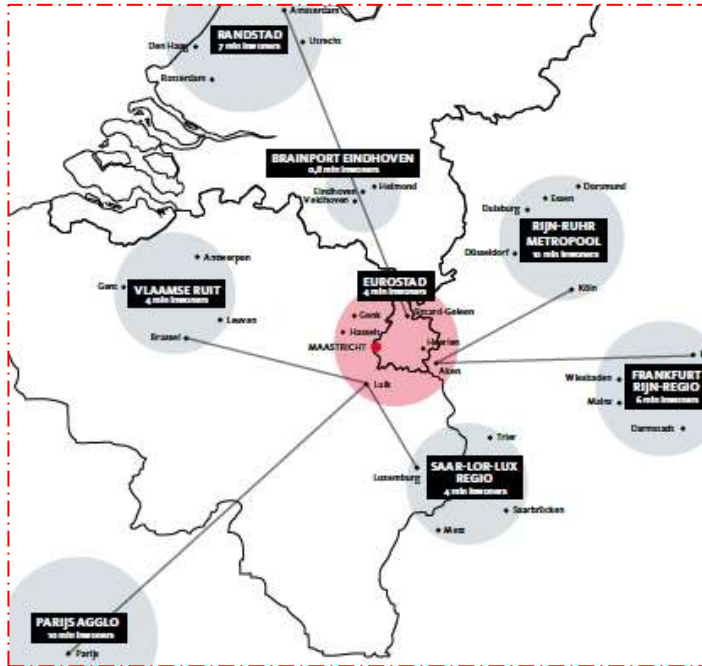
bereikbaarheid van banen NL

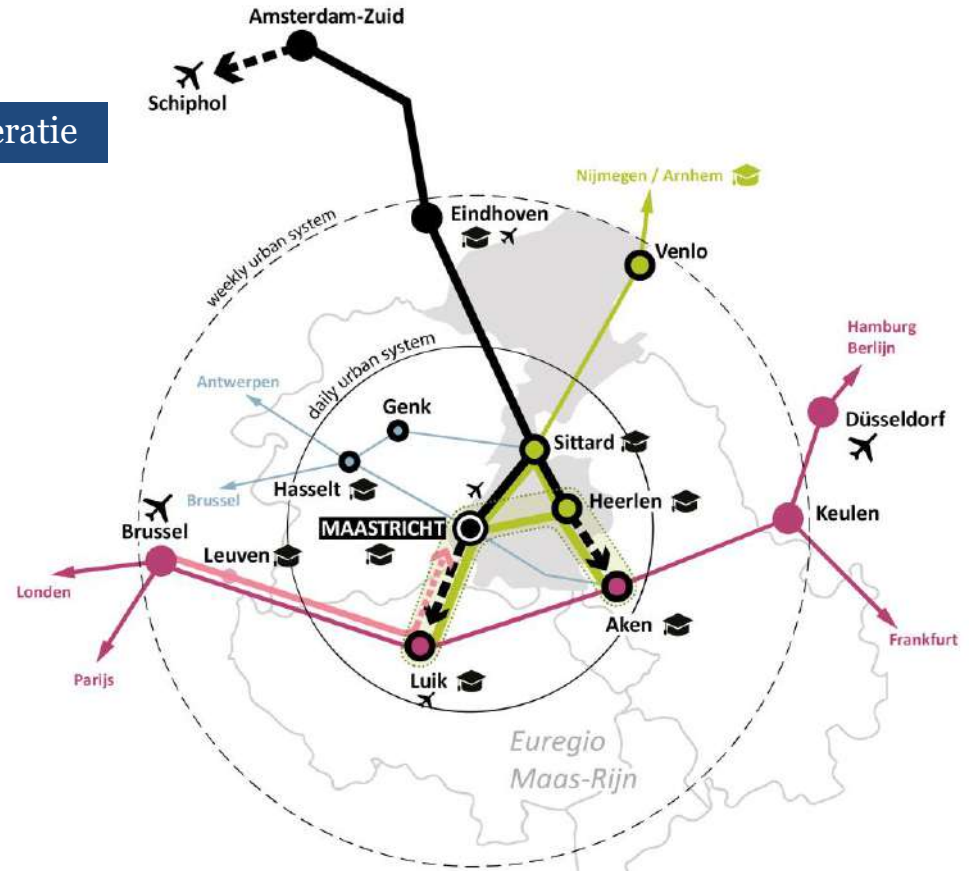
bereikbaarheid van banen NL, BE, LU, FR, DE

Kennisregio ZL als schakel in Europese agglomeratie

Versterken agglomeratiekracht Europese kenniseconomie
 Schakel tussen Europese economische kerngebieden
 Vergroten talentpool en versterken kennisontwikkeling en innovatie

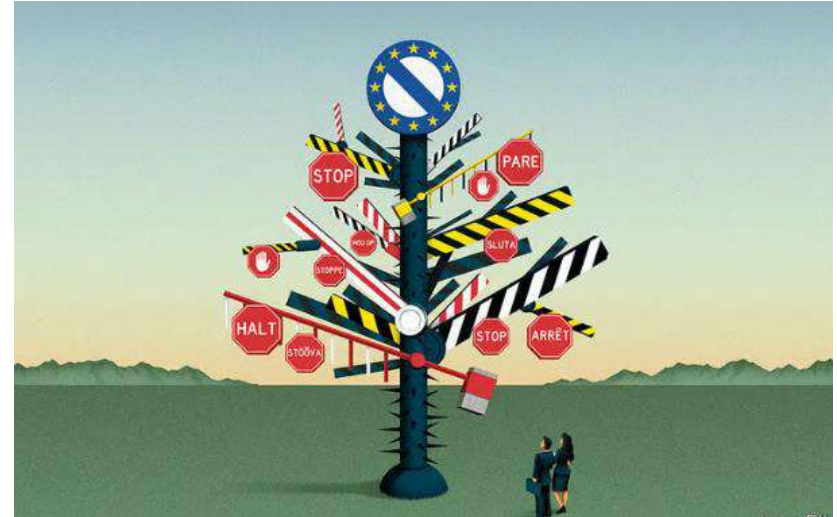

Valoriseren groeipotentieel via:
 slechten grensbarrières, creëren betere verbindingen en
 grensoverschrijdende kenniseconomie

Hoe kunnen we dit potentieel verzilveren?

Grenzregionen als Katalysator der europäischen Wirtschaft

- Forschung vom IWF: EU-Binnenmarkt funktioniert unzureichend:
- - Barrieren entsprechen $\approx 44\%$ Zoll (Dienstleistungen 110%)
- - Jährlich €300 Mrd. Verlust
- EU Competitiveness Compass (Draghi-Bericht)
- Gemeinsame Lobby: Grenzregionen sind entscheidend für strategische Autonomie

GROS - Strategie

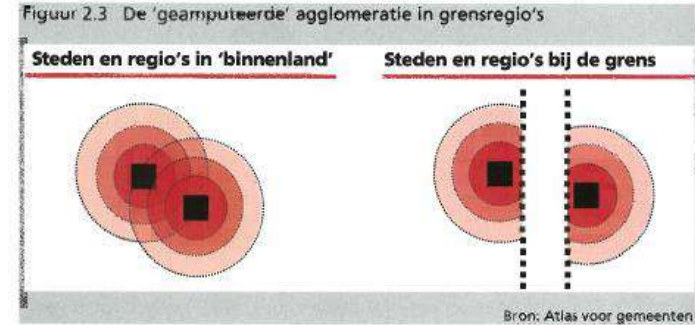
GROS-Strategie 1: grenzüberschreitendes Daily Urban System

Städteregion Aachen und Parkstad:
ca. 820.000 Einwohner

Südlimburg und die Region Aachen:
ca. 2 Millionen Einwohner

Euregio Maas-Rhein: ca. 3,9 Millionen Einwohner

*Beispiel: Entwicklung eines
grenzüberschreitenden
Energienetzwerkes*

Handbook on Cross-border Energy
Communities

Final Version

GROS-Strategie: wirtschaftliche Drehscheibe

Strategischer Arbeitsbesuch Brainport Eindhoven nach Aachen am 4. Juni 2025

Zuid-Limburg

Hasselt

Open Universiteit

medlands

parkstad

Maastricht UMC+

Einstein
Telescope

RWTH

UNIKLINIK
RWTH AACHEN

Jülich

Aken

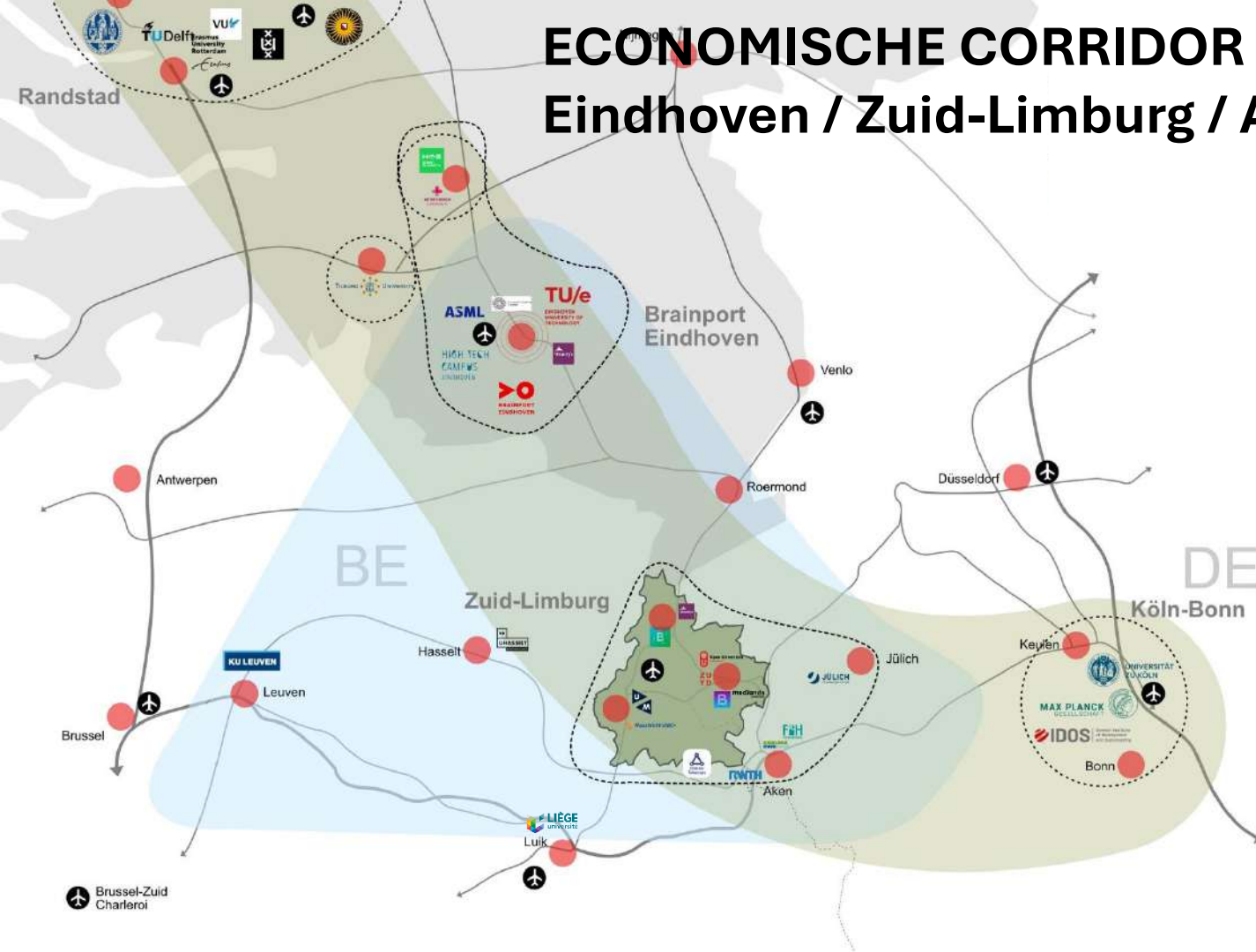

Luik

ECONOMISCHE CORRIDOR

Eindhoven / Zuid-Limburg / Aachen

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

Hochwertige Wissensregion

- Integration der RWTH in Südlimburg →
1. Schritt: New Regional Bauhaus in Heerlen

NEW
REGIONAL
BAUHAUS

Stärkung der Zusammenarbeit zwischen Parkstad und Aachen

- Workshops ‘gemeinsam Zukunft gestalten’

Ergebnisse: Interreg-Projekte

Naam	Budget (totaal)	Aandeel Parkstad	Thema
Re-Use	€4.371.703	€770.000	Circulariteit
Via Via	€4.567.252	€932.700	Toerisme
Transit	€3.140.350	€23.589	Mobiliteit
Cross-heat	€2.499.903	€797.763	Energie
Connect2Cycle	€3.729.550	PM	Toerisme

- Euregio Summit

8. Mai 2025 → Memorandum

Botschaft: *“Wir bilden das Zentrum der europäischen Wirtschaft:*

- *Ein grenzüberschreitendes ‘daily urban system’*
- *Eine Drehscheibe der europäischen Wirtschaft von morgen”*

Regio Deals: Grenzüberschreitende Zusammenarbeit fördern

Regio Deal I (2020 – 2023)

- 16 Projekte
- Investition: €5,5 mn. (€1,8 mn. Rijk)
- Entwicklung vom Daily Urban System, u.a. durch:
 - Anfang der Zusammenarbeit mit RWTH
 - Pionieren in der grenzüberschreitenden Energiewende

Regio Deal II (2023 – 2027)

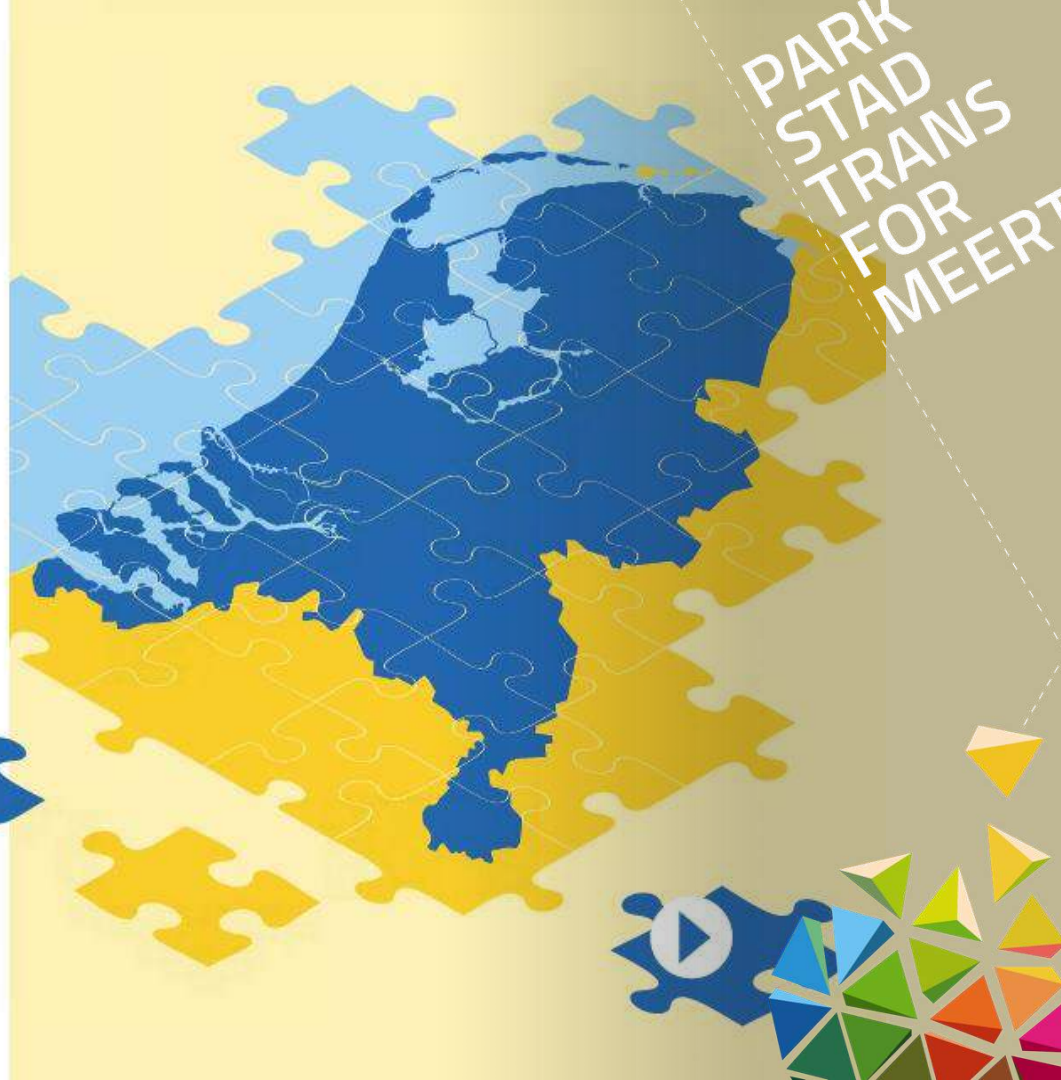
- 10 Projekte
- Investition: €5 mn. (€1 mn. Rijk)
- Weiterentwicklung vom Daily Urban System, darunter auch mit Kreis Heinsberg

ELKE REGIO TELT!

EEN NIEUWE AANPAK
VAN VERSCHILLEN TUSSEN
REGIO'S

MAART 2023

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

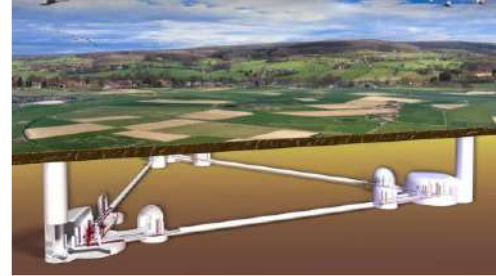

Nationaal Programma Vitale Regio's

Regio Zuid-Limburg

... maakt Nederland groter

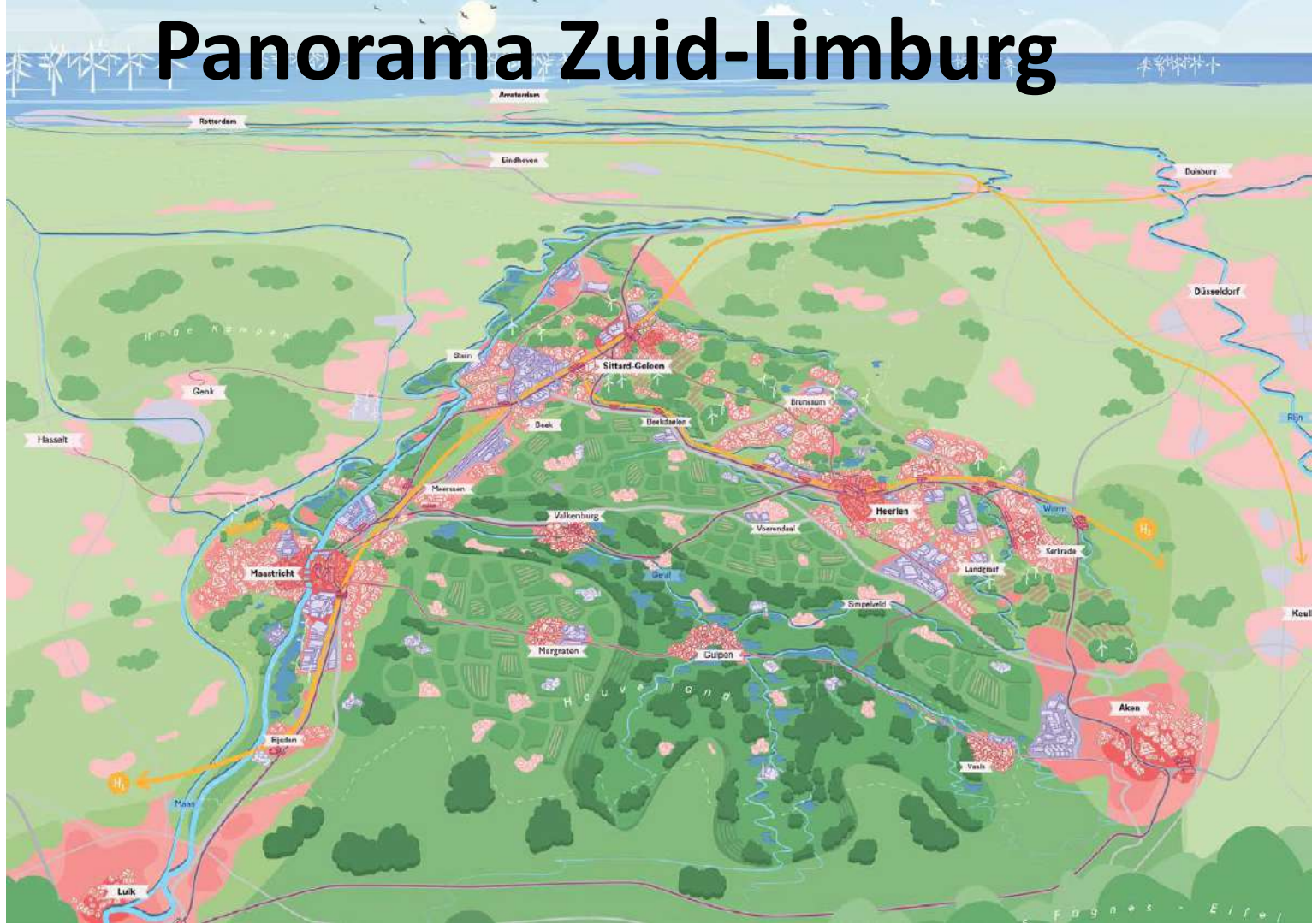

Zuid-Limburg Agenda

1. Grensoverschrijdende kenniseconomie
2. Transitie van het landelijk gebied
3. Sterke en gezonde wijken en kernen

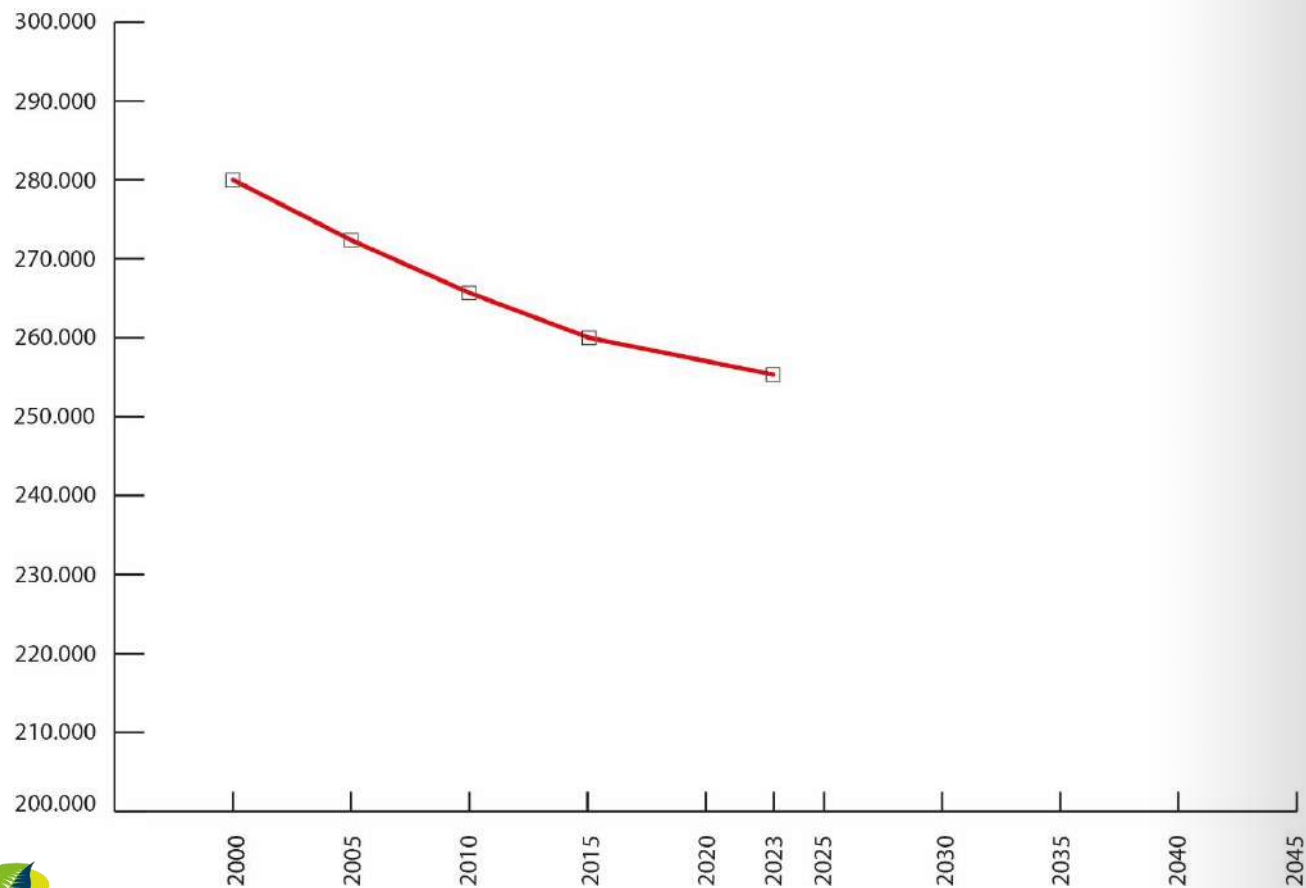

Panorama Zuid-Limburg

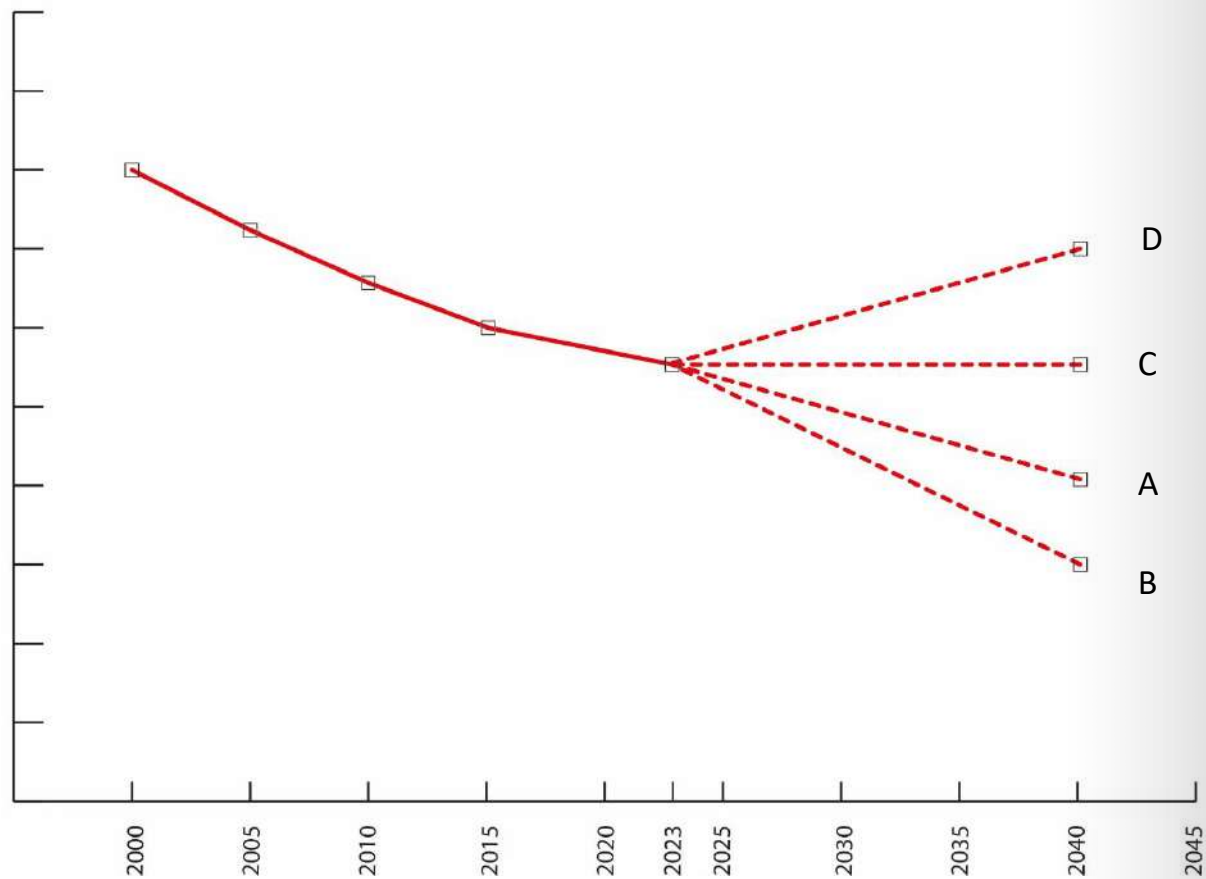
Keuzes voor de toekomst

BEVOLKINGSONTWIKKELING T/M 2023

SCENARIO'S BEVOLKINGSONTWIKKELING TOT 2040

PARK
STAD
TRANS
FOR
MEERT

**Een stedelijk gebied ..
.. met ruimte!**

Letterlijk en figuurlijk

Op naar 300.000 inwoners

PARK STAD TRANS FOR MEERT

